

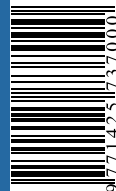
od 1994

Panorama Lubelska

Ludzie Biznes Gospodarka

Lipiec/Sierpień 2014

www.panoramalubelska.pl

**Stawiamy
na edukację
– rozmowa ze Starostą
Powiatu Włodawskiego
Wiesławem
Holaczukiem**

str. 4–5

Rusza Konkurs o Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin

Samorząd Miasta Lublin zaprasza do udziału w siódmej edycji Konkursu o Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin. Celem Konkursu jest wyróżnienie przedsiębiorstw, naukowców, wynalazców, instytucji i organizacji, które stanowią wizytówkę Lublina i przyczyniają się do rozwoju potencjału gospodarczego miasta.

Zgłoszeń do Konkursu można dokonywać w imieniu własnym lub podmiotu czy osoby trzeciej za jej zgodą. Formularze aplikacyjne dostępne są na stronie internetowej Miasta Lublin, pod adresem www.nagrodagospodarcza.lublin.eu. Udział w konkursie jest bezpłatny. Wręczenie nagród Laureatom nastąpi podczas uroczystej Gali Przedsiębiorczości 17 października 2014 roku.

W konkursie mogą wziąć udział mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z siedzibą w Lublinie lub działające na terenie miasta. Nagrody i wyróżnienia zostaną przyznane w ramach pięciu kategorii: Innowacyjność, Obecność na Rynku Globalnym, Zielona Gospodarka, Ład Korporacyjny i Społeczna Odpowiedzialność Biznesu oraz Zmiana Krajobrazu Gospodarczego Lublina.

Nagroda Gospodarcza Prezydenta Miasta Lublin została ustanowiona w 2008 roku. Konkurs ma promować przedsiębiorstwa, które cechują się stabilnością rozwoju i dobrymi wynikami finansowymi, a jednocześnie działają w sposób i transparentny przejrzysty, odno-

sząc sukces ekonomiczny i działając na korzyść swojego otoczenia.

Nagroda Gospodarcza Prezydenta Miasta Lublin ma charakter prestiżowy. Jest potwierdzeniem wysokich standardów biznesowych przedsiębiorstwa oraz jego pozycji na gospodarczej mapie Lublina. Laureaci nagrody współtworzą grono najlepszych przedstawicieli lubelskiego biznesu.

Termin składania zgłoszeń upływa 20 września br. ■

Źródło: UM Lublin

SPIS TREŚCI

Rusza Konkurs o Nagrodę Gospodarczą Prezydenta Miasta Lublin	2
Stawiamy na edukację – rozmowa z Wiesławem Holaczukiem	4
Wyrzucić azbest spod wspólnego dachu	5
Tu zaszła zmiana – rozmowa z Ryszardem Piotrowskim	6
Wspólnym szlakiem do sukcesu	7
Nie tylko owoce – rozmowa z Tomaszem Sursiem	8-9
„Lubelskie Lato 2014” już za nami	10-11
Nagrody za najlepsze opakowanie przyznane	12-15
Najlepsze gospodarstwa agroturystyczne w woj. lubelskim	16
Krasnystaw wśród najlepszych	16
Nowe przejścia graniczne szansą na rozwój	17
Inwestor poszukiwany – Lubelskie Podstrefy Ekonomiczne	18-21
Czy Lubelskie doceni design? – rozmowa z Bożeną Lisowską	22-23
Śpiew to mój nałóg – rozmowa z Krystyną Szydłowską	24-25
Afisz Kulturalny	26,27
Lubelskie na wakacje...	28-30

Panorama Lubelska

Magazyn Regionalny:

PANORAMA LUBELSKA

red. naczelny:

Jolanta Maria Kozak

e-mail:

redakcja@panoramalubelska.pl

redakcja internetowa/portał:

www.panoramalubelska.pl

[facebook/panorama.lubelska](https://facebook.com/panorama.lubelska)

tel: 81 446 70 17

Wydawca:

Towarzystwo Mediów Lokalnych

Biurowo Reklamy Panoramy Lubelskiej:

20-950 Lublin, ul. Górna 4/5

Współpraca:

Telewizja Miejska Lublin

[youtube/telewizja.miejska.lublin](https://youtube.com/telewizja.miejska.lublin)

Okładka: Wiesław Holaczuk

Starosta Powiatu Włodawskiego

Fotografia: fot.: Archiwum Starostwa

Nakład:

do 10 000 egz.

ISSN 1425-7378

INDEX 333393X

PKWU 22.13 10.00.22

PRASA REGIONALNA

I SPECJALISTYCZNA

Layout:

Tomasz Ozga

Prenumerata

Roczna prenumerata Magazynu
Regionalnego Panorama
Lubelska w super cenie

99zł

Prestiżowy magazyn Panorama Lubelska z 20-letnią tradycją opisujący zdarzenia z zakresu biznesu, gospodarki i samorządu, promujący ważne wydarzenia, miejsca i ludzi w regionie. Przyłącz się do nas. Zapraszamy.

Teraz w prenumeracie otrzymasz
dwa numery magazynu w prezencie.

Prowadzisz firmę? Planujesz kampanię promocyjną?

Tylko teraz kupując prenumeratę otrzymujesz
pakiet reklamowy:

■ w internecie na www.panoramalubelska.pl

o wartości **1000 zł**
dla pierwszych 50 zamawiających firm
lub samorządów.

■ w magazynie 30% rabatu
na pięć pierwszych zakupionych reklam

Skontaktuj się z działem prenumeraty: tel. 814467017 lub redakcja@panoramalubelska.pl

Dokonaj wpłaty na konto 75 1240 5497 1111 0010 5291 4378
odbiorca: Towarzystwo Mediów Lokalnych ul. Górna 4, 20-005 Lublin
Tytuł przelewu: PRENUMERATA:Panorama Lubelska

Prenumeratę można rozpocząć od wybranego numeru. Dostępne są również numery archiwalne.

Stawiamy na edukację

rozmowa z Wiesławem Holaczukiem, starostą powiatu włodawskiego

Panie Starosto, okres budżetowania ze środków unijnych na lata 2007 – 2013 za nami. Jakimi inwestycjami może pochwalić się starostwo?

– Tych inwestycji było bardzo wiele. Nie sposób ich wszystkich wymienić. Na pewno priorytetem w naszej działalności jest edukacja. Dzięki środkom unijnym kosztem 6,5 mln zł udało nam się doprowadzić obiekty oświatowe do funkcjonalności na miarę XXI wieku. Mamy teraz szkoły w pełni wyposażone w nowoczesne pomoce dydaktyczne, wyremontowane obiekty i w pełni wykwalifikowaną, sprawdzoną kadrę pedagogiczną. Jeszcze większe środki unijne z tego programowania zostały przeznaczone na modernizację naszego szpitala powiatowego. Dzięki temu mamy teraz nie tylko zewnętrznie inny szpital, ale przede wszystkim warty wiele mln zł nowoczesny sprzęt, w tym np. bardzo funkcjonalny Szpitalny Oddział Ratunkowy. Ze środków unijnych pozyskaliśmy również gigantyczne pieniądze na program scaleń. Jesteśmy od lat liderem w tej dziedzinie nie tylko w województwie, ale i kraju. Kilkadziesiąt kilometrów dróg wybudowanych, stworzenie zmodernizowanej infra-

struktury dodatkowej na wsi i to za pieniądze z zewnątrz. Pieniądze unijne to także poprawa tego, co jest wielką bolączką w naszym kraju – czyli infrastruktury drogowej. Na to także wydaliśmy wiele mln pochodzących z Brukseli. Dzięki temu mamy kilometry dróg, którymi możemy się pochwalić. Choć oczywiście wiem, że do zrobienia w tej akurat dziedzinie pozostało jeszcze bardzo wiele. Nasze działania zawsze skupiały się na człowieku i jego dobru, dlatego też nie tylko same inwestycje były naszym priorytetem, ale i również i projekty skierowane ku najsłabszym – jak to się często nazywa „wykluczonym”. Stąd m.in. nasz projekt pomocy w dostawie komputerów na wieś i dostępu tam do szerokopasmowego internetu. Można by wymieniać jeszcze bardzo wiele ważnych inwestycji, ale wystarczy tylko powiedzieć, że pozyskane w tych latach przez nas unijne kwoty to nie dziesiątki, ale setki mln zł.

Starostwo Powiatowe we Włodawie znalazło się na 3 miejscu wśród samorządów z całego kraju w rankingu „Wspólnoty”...

– Owszem, i to jest właśnie potwierdzenie tego, o czym mówiłem wcześniej. Przypomnę tylko, że powiat włodawski zajął trzecie miejsce wśród 314 powiatów w Polsce w prestiżowym rankingu samorządowych inwestycji w infrastrukturę techniczną w latach 2010-12. Wydatki per capita (na głowę) mieszkańca w tych latach wyniosły w powiecie 355,54 zł. Ale również trzecie miejsce w kraju zajęliśmy w kategorii wykorzystania środków unijnych w latach 2009-12 (per capita, uwzględniając inflację – 1036,43 zł). Ranking przygotowany na podstawie obiektywnych danych, które każdy samorząd przesyła do ministerstwa finansów i GUS-u. Wyniki tym bardziej cieszą, bo widać dynamikę, która obrazuje wyraźnie, że z roku na rok nasza pozycja jest coraz lepsza wśród powiatów w Polsce. A przecież wiadomo, że tu na wschodzie jest zawsze dużo trudniej.

Powiat włodawski graniczy z Białorusią i Ukrainą. Niestety jako jedyny w kraju nie ma żadnego przejścia granicznego. Co dałoby ułożenie przejścia na terenie waszego powiatu i czy macie na to szansę?

– Sprawa powstania nowych przejść granicznych jest naszym problemem już od wielu lat. Powiat włodawski jest ich pozbawiony, a przez to tracimy praktycznie jedną z czterech stron świata. Nie mamy okna na Wschód. Przez to nie wykorzystujemy waloru jakim jest przygraniczne położenie. Nie możemy skutecznie i wspólnie z partnerami zza Bugu rozwijać współpracy w oparciu o normalną, cywilizowaną wymianę gospodarczą poprzez przejścia graniczne – czy to kolejowo-drogowe w Orchówku z Białorusią, czy to z Ukrainą w Zbereżu (gm. Wola Uhruska). Otwarcie przejść granicznych ożywi martwe dotychczas granice, a wyremontowane trasy dojazdowe do granic Polski z Ukrainą i Białorusią staną się szlakami handlowo-usługowymi, w których rozwinać się małe biznesy usługowe: hotele, handel, gastronomia. Kontakt z krajami UE ułatwi lotnisko w Lublinie – sprawi, że Polesie Włodawskie stanie się swego rodzaju bazą wypadową dla unijnych biznesmenów, którzy stąd, koleją lub samochodem, będą wyruszać w dalszą drogę na Wschód. Niestety, wszystko rozbija się o brak woli politycznej ze strony władz centralnych zainteresowanych państw oraz – w ostatnim czasie – także o bardzo skomplikowaną sytuację na Ukrainie. Jestem jednak przekonany, że w najbliższych latach powstanie w naszym powiecie co najmniej jedno stałe przejście graniczne. Póki co, od 2010 r. corocznie organizujemy w sierpniu Europejskie Dni Dobrosąsiedztwa Zbereże-Adamczuki, podczas których mostem pontonowym można przez kilka dni pieszo bądź rowerem podziwiać uroki Polesia. W tym roku w dniach 7-10 sierpnia warto przyjechać i podziwiać Jezioro Świżań.

Turystyka Polesia Włodawskiego oparta jest na dwóch filarach: przyrodniczym i kulturowym. W wypadku przyrody wykorzystaną w promocji atrakcją ma być unikalny na skalę światową jej charakter (Międzynarodowy Rezerwat Biosfery Polesie Zachodnie, Poleski Park Narodowy), zaś w wypadku kultury fakt, że tutaj krzyżowały się wpływy Wschodu i Zachodu, co jest widoczne w naszym krajobrazie kulturowym. (Włodawa- Miasto Trzech Kultur).

Na terenie powiatu włodawskiego nie ma dużych producentów. Co jest szansą powiatu na rozwój gospodarczy?

– Na terenie Polesia Włodawskiego od wieków krzyżowały się wpływy różnych narodów i religii, co sprawia, że obszar ten jest strefą wzajemnego przenikania się kultur. Chcemy, aby ta wyjątkowość była magnesem przyciągającym nie tylko turystów, ale również przedsiębiorców. Właśnie dogodne położenie na styku trzech państw to znakomite miejsce, które może być bazą wypadową na olbrzymie rynki wschodnie zwłaszcza, że inwestycje w tych państwach to dzisiaj spore ryzyko. To, że nie mamy w powiecie dużych zakładów przemysłowych jest naszym atutem – bowiem to, co nas wyróżnia to nieskazitelna przyroda, niepowtarzalna kultura i np. największa liczba dni nasłonecznionych w roku w Polsce. Na pewno szansą dla rozwoju gospodarczego jest gazyfikacja naszego powiatu. Właśnie spółka gazownictwa zakończyła przyłączania wielu gmin i miasta do systemu. Dzięki temu te istniejące, jak i nowe przedsiębiorstwa mogą już pobierać energię z najtańszego i najbardziej ekologicznego źródła: gazu. Szansę rozwoju widzimy w tym wszystkim, co nie niszczy naszego ekosystemu: w branży turystycznej, przemyśle drzewnym, branży przetwórstwa spożywczego czy handlu i wymianie.

Jestem przekonany, że sukces gospodarczy powiatu włodawskiego jest jeszcze ciągle przed nami, bowiem mamy bardzo wiele do zaoferowania dla potencjalnego inwestora: od wykształconych i zaradnych mieszkańców po wyjątkowość tradycji i unikatowość piękna krajobrazu.

Rozmawiała Jolanta Kozak

Wyrzucić azbest spod wspólnego dachu

„Poprawa warunków życia i zdrowia mieszkańców oraz stanu środowiska naturalnego województwa lubelskiego poprzez wdrożenie pilotażowego systemu gospodarowania odpadami azbestowymi wzmocnionego sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania” jest głównym celem projektu, z którego skorzystają właściciele, zarządcy, użytkownicy obiektów, w których jest wykorzystywany azbest.

Jak szkodliwy jest azbest, nie trzeba nikogo przekonywać po ponad dwóch latach trwania projektu. Dlatego też partnerzy – samorządy całego naszego regionu stawiają sobie za cel zorganizowanie, wdrożenie i sukcesywne udoskonalanie systemu gospodarowania odpadami azbestowymi wzmocnionego sprawnym monitoringiem ilości wyrobów zawierających azbest oraz ich kontrolowanego usuwania i unieszkodliwiania. Dzięki prowadzonej w terenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest możliwe będzie uzyskanie pełnej kontroli nad przepływem strumienia odpadów zawierających ten minerał od momentu ich wytworzenia do unieszkodliwienia.

Powinno to nie tylko przyspieszyć proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubelskiego, wyeliminować nielegalne składowanie jęgp odpadów na dzikich wysypiskach, ale także podnieść wiedzę i świadomość mieszkańców województwa lubelskiego w zakresie szkodliwości azbestu.

W promocję działań polegających na bezpiecznym eliminowaniu azbestu ze środowiska włączają się też samorządy z terenu województwa lubelskiego. Tym chętniej, że sukces w tej dziedzinie stworzy warunki do rozwoju regionu w oparciu o sektory wysokiej szansy, takie jak turystyka, przetwórstwo produktów rolnych i ekologiczna żywność, innowacyjne technologie w budownictwie, techniki energooszczędne i wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, aparatura medyczna i telemedyczna.

„Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania” jest współfinansowany przez Szwajcarię w ramach Szwajcarskiego Programu Współpracy z Nowym i Krajami Członkowskimi Unii Europejskiej. ■

Informacje o programie dostępne są na stronie www.azbest.lubelskie.pl. (fot.: flickr.com)

Tu zaszła zmiana

rozmowa z Ryszardem Piotrowskim, wójtem gminy Nowodwór

Jak ostatnie lata zmieniły oblicze gminy Nowodwór?

W ciągu ostatnich kilku lat na terenie gminy Nowodwór przeprowadziliśmy wiele nowych inwestycji, chociaż dla nas, stałych mieszkańców gminy, mogą one wydawać się codziennością i nie zawsze je zauważamy. W oparciu o środki własne, środki z budżetu państwa i te pochodzące z Unii Europejskiej gmina zrealizowała wiele projektów inwestycyjnych. Na terenie gmi-

ny Nowodwór powstały dwa Orliki wybudowane w ramach rządowego programu „Moje Boisko – Orlik 2012” przy ZSO im. Wacława Nałkowskiego w Nowodworze oraz przy ZSO im. Henryka Sienkiewicza w Grabowie Szlacheckim. Na budowę tych obiektów pozyskaliśmy prawie 1,5 mln złotych środków pozabudżetowych, a na salę gimnastyczną w Grabowie Szlacheckim środki zewnętrzne w kwocie 500 tys. złotych.

W miejscowości Trzcianki powstała nowa oczyszczalnia ścieków o wydajności 60m³ wraz z kanalizacją sanitarną o długości 6 km, gdzie przyłączonych jest 80 gospodarstw, a w pozostałej części gminy 235 przydomowych oczyszczalni ścieków. Całość inwestycji to koszt ponad 7 mln złotych przy dofinansowaniu środkami z PROW na lata 2007-2013 w wysokości ponad 3,1 mln złotych.

W ramach NPPDL na terenie gminy Nowodwór wspólnie z Powiatem Ryckim przebudowane zostały znaczne odcinki dróg powiatowych: od drogi krajowej nr 48 do miejscowości Grabów Szlachecki ok. 7km, droga Trzcianki–Nowodwórok. 1,5 km, Zielony Kąt–Lendo Wielkie ok. 1,5 km oraz droga powiatowa Grabów Szlachecki do granicy z gminą Ryki (odcinek ponad 3,2 km).

W ostatnim okresie zmieniło się również centrum Nowodworu z siedzibą gminy, OSP Nowodwór oraz świetlicą środowiskową. Ze środków PROW Oś. 4 Leader w ramach wdrażania LSR, Odnowa i rozwój wsi, przebudowana została świetlica środowiskowa w Nowodworze wraz z zapleczem. W ramach tego samego działania zostanie wyremontowany podobny obiekt w Grabowie Szlacheckim. W ramach Programu Operacyjnego Ryby pozyskaliśmy środki na rewitalizację centrum Nowodworu polegającą na przebudowie rynku i chodników w obrębie tej miejscowości.

Który ze zrealizowanych projektów przynosi Panu najwięcej satysfakcji?

Trudno jednoznacznie wskazać który jest najważniejszy. Wszystkie są ważne, bo jedne przynoszą korzyści w ochronie środowiska, a inne służą zaspokojeniu podstawowych potrzeb mieszkańców.

Jeśli chodzi o projekty twarde, to na pewno budowa oczyszczalni i kanalizacji sanitarnej w miejscowości Trzcianki wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków, bo przynosi duże korzyści dla ochrony środowiska. Środki zainwestowane w przebudowę dróg postawiły gminę Nowodwór w czołówce powiatu ryckiego pod względem jakości i do-

stępności komunikacyjnej dla mieszkańców, natomiast widząc, co dzieje się dwóch wybudowanych „Orlikach” myślę, że był to strzał w dziesiątkę.

W jakim kierunku idzie rozwój gminy?

Gmina jest typowo rolnicza, jednak zauważamy, że nasi rolnicy coraz bardziej idą w stronę specjalizacji gospodarstw rolnych. Gospodarstwa stają się coraz większe pod względem obszarowym i nastawione na konkretny rodzaj działalności: hodowlę krów mlecznych lub trzody chlewnej, a w produkcji roślinnej są to głównie gospodarstwa sadownicze bądź nastawione na produkcję owoców miękkich: truskawek i malin.

Gmina Nowodwór ma doskonałe warunki do rozwoju agroturystyki. Turystów przyciąga przede wszystkim bardzo piękny urozmaicony krajobraz terenu, przedzielony malowniczą doliną Rzeki Świnka z licznymi lasami obfitującymi w grzyby, dobrymi drogami umożliwiającymi

uprawianie turystyki rowerowej. Zapraszam serdecznie do naszej gminy.

Rozmawiał Sławomir Iwaszko

Wspólnym szlakiem do sukcesu

Dziedzictwo historyczne jako motor dla lokalnej gospodarki? Tak, kiedy do rzeczy zabierają się wspólnie samorządy, firmy i organizacje pozarządowe z Polski i Ukrainy, z pomocą funduszy europejskich, a nad wszystkim unosi się duch słynnego z Wiktorii Wiedeńskiej króla.

Szlak Jana III Sobieskiego to nie jeden, a kilka projektów, realizowanych sukcesywnie od 2008 roku przez gminę Spiczyn i jej partnerów zarówno z Polski, jak i z Ukrainy.

Zaczął się od programu „Marka lokalna szansą rozwoju przedsiębiorczości na Szlacheckim Szlaku w Województwie Lubelskim”, współfinansowanego ze środków Szwajcarskiego Programu Współpracy z Nowymi Krajami Unii Europejskiej. Program zainicjował długotrwały proces budowania marki terytorialnej, której wizytówką miała stać się jakość produktów i usług dostarczanych w podregionie obejmującym 6 gmin partnerskich, wśród nich Spiczyn.

Misją kolejnego przedsięwzięcia było już przyczynianie się do zbudowania stałej platformy współpracy pomiędzy regionami Polski Wschodniej poprzez ukierunkowanie rozwoju społeczno-gospodarczego ponadregionalnego Szlaku Jana III Sobieskiego na prowadzenie działań innowacyjnych opartych o potencjały endogenne i paradygmat zrównoważonego rozwoju. Liderem projektu „Szlak Jana III Sobieskiego parasolowym produktem rozwoju regionalnego Polski Wschodniej”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013 została gmina Spiczyn, a jej partnerami gminy: Cieszanów, Horyniec Zdrój, Zagnańsk i Wólka oraz Regionalne Centrum Naukowo-Technologiczne w Kielcach.

„Król jest tylko jeden! Szlak Jana III Sobieskiego jako transgraniczny produkt turystyczny” to najnowszy projekt, tym razem realizowany w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina na lata 2007-2013. Jego celem jest wzmocnienie współpracy społeczności lokalnych zamieszkujących obszar od Lublina do Oleska. Uczestnicy projektu chcą wzmocnić i rozszerzyć instytucjonalną

współpracę transgraniczną na Szlaku, utworzyć spójne koncepcje planistyczne transgranicznych szlaków turystycznych oraz promować dobrosąsiedzką współpracę partnerów w Polsce i na Ukrainie. Liderem projektu jest gmina Spiczyn. Konferencja otwierająca projekt odbędzie się 31 lipca 2014 roku w Urszulinie. Weźmie w niej udział 80 uczestników, w tym 35 delegatów z Ukrainy i miasta Żółkiew.

Dalszy rozwój Szlaku odbywa się poprzez utworzenie Obszaru Funkcjonalnego, który ma przygotować partnerskie gminy (Wólka, Spiczyn, Łęczna, Ludwin, Milejów, Mełgiew, Piaski, Rybczewice, Gorzków i Krasnystaw oraz Miasto Krasnystaw) do absorpcji środków unijnych na lata 2014-2020. Jednym z jego najważniejszych zadań jest przygotowanie dokumentacji pogłębionych dla inwestycji kluczowych partnerów. ■

1 – Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Piaseczno i Łukcze, gmina Ludwin, 2 – Zespół pałacowo-parkowy w Zawieprzycach – przygotowanie planów rewitalizacji całego kompleksu architektonicznego obejmujących generalny remont i przebudowę obiektów oraz zaprojektowanie elementów małej infrastruktury, Zawieprzyce, gmina Spiczyn, 3 – Rewitalizacja dzielnicy stara Łęczna, gmina Łęczna, 4 – Budowa domu Kultury w gminie Wólka, os. Borek, Gmina Wólka, 5 – Droga Wojewódzka 829, gmina Milejów (lokalizacja przybliżona), 6 – Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Podzamczu, Podzamcze, gmina Spiczyn, 7 – Rewitalizacja Ruin Zboru Kalwińskiego, Kościelec, gmina Piaski, 8 – Rewitalizacja zespołu pałacowo-parkowego w Rybczewicach, Rybczewice Drugie, gmina Rybczewice, 9 – Adaptacja Zespołu Zamkowo-Parkowego w Krupem z przeznaczeniem na funkcje turystyczno-kulturalne, Krupie 101, gmina Krasnystaw, 10 – Kompleksowa rewitalizacja rejonu ulicy Zaułek Nadrzeczny w Krasnymstawie, 4 Zaułek Nadrzeczny, Krasnystaw, 11 – Kompleksowe zagospodarowanie terenów wokół zbiornika wodnego w Gorzkowie-Osadzie, Gorzków-Osada, gmina Gorzków).

Nie tylko owoce

rozmowa z Tomaszem Surysiem, wójtem gminy Milejów

Panie Wójcie, gmina Milejów łączy w sobie tradycje rolnicze i przemysłowe...

– Gmina Milejów wielu osobom kojarzy się z zagłębiem owoców i warzyw. Na dzień dzisiejszy na terenie byłych słynnych ZPOW w Milejowie funkcjonują 4 zakłady, w których wytwarzane są produkty i półprodukty, głównie na bazie owoców i warzyw pochodzących od miejscowych rolników. Po trudnym okresie upadłości zakładów przetwórczych „nowi” właściciele wykonują mądrą pracę zmierzającą do odbudowania produkcji. Są już pierwsze efekty. Marka DAWTONA, której „spółką-córką” jest ZPOW Spółka z o.o. w Milejowie czy firma KAMPOL-FRUIT Spółka z o.o. to znani na rynku ogólnopolskim przetwórcy owoców i warzyw.

Wielkość produkcji zbliża się do poziomu z lat największej świetności zakładów milejowskich.

Podobnie dzieje się z odbudową rynku dostawców owoców i warzyw, gdzie niebagatelną rolę odgrywa funkcjonujące Zrzeszenie Producentów Owoców i Warzyw w Milejowie.

Jak układa się współpraca samorząd – biznes?

– Współpraca pomiędzy samorządem gminnym a sferą biznesu w mojej ocenie układa się bardzo dobrze. Gmina jest świadoma ogromnej roli, jaką odgrywają istniejące zakłady: roli o charakterze fiskalnym (wpływy z tytułu sprzedaży mediów, wpływy podatkowe) oraz społecznym (miejsca przetworzenia produktów rolniczych, 300-400 miejsc pracy w funkcjonujących zakładach).

Z racji powyższych powiązań, zwłaszcza tych dotyczących sprzedaży wody na cele przemysłowe, odbierania ścieków, prób wspólnego rozwiązywania gospodarki odpadowej na terenie zakładów przetwórczych, jesteśmy zdani na siebie. Stąd wzajemna współpraca musi odbywać się na zadowalającym obu strony poziomie.

Czym zachęćcie potencjalnych inwestorów?

– Potencjalnych inwestorów Gmina Milejów zachęca indywidualnym podejściem do licznych problemów, związanych z uruchamianiem i odtwarzaniem produkcji.

Stosowane przez nas podejście do ustalania cen mediów towarzyszących produkcji, również często odbywa się w sposób indywidualny, uwzględniający argumenty sfery budżetowej, jak również argumenty przetwórców – płatników za usługi.

Stawki podatkowe uchwalane przez Radę Gminy Milejów, nie należą do najwyższych, a organ podat-

kowy, jakim jest Wójt Gminy Milejów, stara się prowadzić elastyczną politykę w zakresie stosowania ulg i umorzeń.

Myślę, że prawdziwy przełom zostanie dokonany z momentem uruchomienia na zapleczu naszej „strefy ekonomicznej” na tyłach zakładów przemysłowych, o pow. 20 ha, wysokospawnego systemu kogeneracji energii, opartego o substraty w dużej mierze pochodzące z zakładów przetwórczych, gdzie produkty w postaci energii elektrycznej i ciepłej będą w znakomitej części wykorzystywane na miejscu.

Jakie są atuty gminy?

– Atutami naszej gminy jest bez wątpienia rozwojowa sfera gospodarcza związana z istnieniem zakładów przetwórczych, ciekawe miejsca przyrodnicze z elementami turystyki, zwłaszcza związanej z rozwijającymi się spływami rzeką Wieprz, baza turystyczna w Jaszczowie, za którą otrzymaliśmy „PERŁĘ LUBELSZCZYŹNY” w 2012 r., kilka gospodarstw agroturystycznych, okoliczne lasy i łąki to nasze dodatkowe atuty (położenie w obszarze Natura 2000 oraz Nadwieprzańskim Parku Krajobrazowym).

Gmina Milejów leży ponadto w bezpośredniej bliskości obszaru metropolitalnego Lublina i Portu Lotniczego w Świdniku, oraz posiada dobre połączenie drogowe i kolejowe.

Wieprz to trzecia co do wielkości rzeka województwa lubelskiego.

Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy wraz z przystanią kajakową w Jaszczowie

Nie boi się Pan trudnych wyzwań. Gmina myśli o inwestycjach w biogazownię...

– W przypadku dokonania oczekiwanych zmian związanych z certyfikacją „zielonej energii”, mając na uwadze problemy z utylizacją ogromnej ilości odpadów organicznych, pochodzących z produkcji z zakładów produkcyjnych, posiadanie dostępnych substratów rolniczych, w połączeniu z możliwością zagospodarowania energii poprzez firmy i instytucje na miejscu, daje to niepowtarzalną szansę bycia samowystarczalnym energetycznie, generując przy tym dodatkowe przychody do budżetu.

Sprzyja nam niemalże wszystko, łącznie z otwarciem potężnych środków na inwestycję w OZE w nowej perspektywie finansowej.

Do tej inwestycji przygotowujemy się od dłuższego czasu, dokonując rozlicznych analiz po to, aby przyjęte rozwiązania techniczne uwzględniały

uwarunkowania wewnętrzne. Obecnie jesteśmy na etapie uruchomienia środków w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009-2014 na wykonanie koncepcji „Bioelektrociepłowni wraz z zespołem instalacji hybrydowych OZE”.

Chciałbym, aby ta inwestycja zlokalizowana na terenie Gminy Milejów stanowiła naszą wizytówkę, z której będziemy czerpać wymierne korzyści finansowe, rozwiążemy problemy gospodarki odpadami, problemy społeczne w zakresie lokalnego ciepłownictwa, uwzględniając oczywiście wszelkie aspekty środowiskowe.

Najważniejsze inwestycje ostatnich lat to...

– Najważniejsze inwestycje ostatnich lat to:

1. Budowa sieci wodociągowych z przyłączami w 8 miejscowościach, zapewniająca 100% zводociągo-

wanie gminy oraz również w tych miejscowościach budowa indywidualnych przydomowych oczyszczalni w ilości ok. 240.

2. Informatyzacja części gminy poprzez budowę publicznej infrastruktury teletechnicznej – sieć światłowodowa.

3. Skanalizowanie w całości największej miejscowości w naszej gminie tj. Milejów-Osada, połączone z modernizacją oczyszczalni ścieków.

4. Budowa trzech boisk wielofunkcyjnych i trzech placów zabaw dla najmłodszych przy naszych szkołach.

5. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej: odnawianie i budowa chodników, parkingów, skwerów rekreacyjnych, porządkowanie i urządzanie

Gmina Milejów słynie z dorodnych pomidorów

nie zieleni, remonty świetlic wiejskich oraz adaptację budynku komunalnego na Dom Spotkań Ludowych.

6. Zakup pojazdu specjalistycznego do wywozu nieczystości.

7. Realizacja projektu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.

8. Budowa kotłowni w Milejowie o mocy ok. 2,8 MW.

9. Budowa przedszkola samorządowego w Milejowie.

Natomiast obecnie projektujemy kolejne indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków i budowę dróg gminnych wg przyjętego 2014 roku programu przebudowy dróg. Poprzez posiadaną w większościowym udziale Spółkę Wodno-Ściekową w Milejowie wykonujemy projekt kanalizacji ścieków sanitarnych w m. Jaszczów, Łysolaje i Milejów. Trwa też budowa nowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Łańcuchowie.

Na wymienione wyżej inwestycje Gmina Milejów pozyskała dotację bądź planuje pozyskać dofinansowanie z Unii Europejskiej.

Rozmawiała Jolanta Kozak

Nic dziwnego, że przyciąga m.in. miłośników kajakarstwa.

II Targi Turystyki Wiejskiej i Kulturowej „Lubelskie Lato 2014” już za nami

W terminie 27 czerwca – 7 lipca 2014 roku na terenie powiatu krasnostawskiego odbywały się II Targi Turystyki Wiejskiej i Kulturowej „Lubelskie Lato 2014”.

Cykl wydarzeń rozpoczął się Konferencją „Turystyka wiejska i kultura – szansa na rozwój wsi i zwiększenie dochodów mieszkańców”, która odbyła się 27 czerwca w Tarnogrze.

zespoły taneczne. Imprezę uświetnił występ grupy teatralnej LICZI z MDK, która przez cały czas trwania imprezy prowadziła warsztaty teatralno-kulgarne z uczestnikami. Wszystkie dzieci mogły skorzystać z pozostałych atrakcji: malowania, zjeżdżalni, trampoliny, samochodzików oraz przejazdu na kucyku lub bryczką. Nagrody i upominki dla uczestników imprezy fundowali Gmina Rudnik oraz Orlen Upstream Sp. z o.o.

W Pilaszkowicach na Turnieju Gmin mogliśmy zaobserwować zmagania

tylko kilka atrakcji, które mogliśmy zaobserwować na imprezie w Pilaszkowicach.

Jarmark Świętojański w Krupem rozpoczął się orszakiem powitalnym, utworzonym przez członków Grupy Rekonstrukcyjnej Historycznej Księstwa Warszawskiego. Następnie na plenerowej scenie prezentowały się zespoły artystyczne, ludowe i folklorystyczne. Wystąpiły m.in.: Zespół Tańca Jazzowego „Ballo” z Młodzieżowego Domu Kultury w Chełmie, „No Name” z Centrum Kultury z Siennicy Różanej, grupa taneczna z Przedszkola im. Jana Brzechwy z Siennicy Nadolnej i miejscowy Klub Solisty, Zespół Tańca Ludowego „Koral” z Małochwieja Dużego, kapele z Małochwieja Dużego, Siennicy Nadolnej i Siennicy Różanej, a także zespół wokalny „Melodia” z GCK w Siennicy Nadolnej. Publiczność mogła również podziwiać Kapelę Folkową „Styrta” i Orkiestrę Św. Mikołaja. W programie znalazło się także sobótkowe widowisko obrzędowe, pokaz Teatru Ognia „Sarmata” z Sandomierza i konkurs poszukiwania symbolicznego kwiatu paproci. Całość zakończył pokaz sztucznych ogni i zabawa pod gwiazdami. Prezentacjom artystycznym towarzyszyły kiermasze potraw regionalnych, przygotowanych przez Koła Gospodyń Wiejskich.

„Gala Piosenki Biesiadnej” w Żółkiewce, 29 czerwca br. była kolejnym przystankiem na trasie imprez plenerowych w powiecie krasnostawskim w ramach II Targów Turystyki Wiejskiej i Kulturowej „Lubelskie Lato 2014”. Impreza rozpoczęła się występem Kapeli Żółkiewskiej. Następnie goście bawili się przy występach Zespołu Pieśni i Tańca JAWOR z Lublina. Prawdziwym hitem okazała się biesiada

Kolejnym punktem programu tegorocznych targów były 3 toczące się w jednym czasie imprezy (Piknik Lato na Wsi „Artystyczne Podwórko” w Rudniku, Turniej Gmin w Pilaszkowicach oraz Jarmark Świętojański w Krupem).

W sobotnie popołudnie zorganizowano spotkanie na boisku sportowym przy Gimnazjum w Rudniku. Uczniowie szkoły podstawowej w Rudniku przedstawili inscenizację akcji ratunkowej kolizji rowerowej, a w dalszej kolejności uczniowie z Gimnazjum zaprezentowali sposób udzielania pierwszej pomocy – resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Dzieci uczestniczyły w konkursach plastycznych i wiedzy pod wspólnym hasłem „STOP Uzależnieniom”. Na scenie wystąpiły

sportowe przedstawiciele gmin z powiatu świdnickiego i krasnostawskiego, a mianowicie: Piaski, Rybczewice, Fajslawice i Żółkiewka. Dmuchane zjeżdżalnie, malowanie na szkle, przejazd bryczką i kucykami, malowanie twarzy, zabawy sportowe, nauka origami, koncert muzyki dziecięcej – to

w swoim klimacie Mirka Jędrzowskiego. Biesiadnicy tańczyli, próbowali nalewek i ciast, brali udział w konkursach z nagrodami. Było „ubieranie i karmienie niemowlaka”, „starożytna pielęgniarstwo” i „opowieść o dużym zielonym ogrze”. Podczas biesiadnej gali zostały rozstrzygnięte także konkursy. O puchar Wójta Gminy Żółkiewka przez 2 dni walczyli Off-Roadowcy. Samochodami terenowymi, zmotami, crossami, ruadami i różnego rodzaju wynalazkami dawali upust zgromadzonej w ich żyłach adrenalinie na terenie Cegielni Wierzchowina. Na zakończenie dnia organizatorzy ogłosili wyniki konkursu na najsmaczniejsze ciasto owocowe i II powiatowego konkursu nalewek. Imprezie towarzyszyły wystawy, kiermasze, atrakcje dla dzieci. Na zakończenie dnia zagrał zespół VEEGAS.

Kolejny przystanek Lubelskiego Lata 2014 – Siennica Różana i Białka.

W Białce odbywały się III Eliminacje Jeździeckiego Pucharu Lubelszczyzny w Skokach Przez Przeszkodę, Otwarte Mistrzostwa Lubelszczyzny w Biegu i Marszu na Orientację. W trakcie imprezy w Białce przeprowadzono dwa konkursy: „Tradycje Kulinarne Regionu” oraz „Konkurs lepienia pierogów”. Zorganizowany został też pokaz kulinarny z udziałem Karola Okrasy. Zwycięzców konkursów wyłoniło jury

w składzie: Agnieszka Perepeczko, Hanna Szymanderska i Karol Okrasa. W konkursie „Tradycje kulinarne regionu” I miejsce zajęło Stowarzyszenie „Nasza Wieś”, II miejsce KGW „Smaki Namula” - Widniówka, a III miejsce przypadło KGW Wólka Orłowska, jury przyznało również specjalne wyróżnienie KGW Dobryniów nad Wieprzem. W konkursie lepienia pierogów I miejsce zajęło KGW Bystrzejowice Trzecie, II miejsce KGW Wólka Orłowska, a III miejsce Stowarzyszenie „Nasza Wieś”.

„W Siennicy na sianie” – pod takim hasłem odbywał się cykl wydarzeń w Siennicy Różanej. Cykl konferencji, turniejów, pokazów i występów miał miejsce 5 lipca 2014 r. Sobotni poranek rozpoczął się od zawodów wędkarskich na zbiorniku retencyjnym „Siennica”. Następnie wystartowała pierwsza grupa w Międzynarodowym Maratonie Rowerowym Szlakiem Greenway „Dziedzictwo Wschodu”. Organizatorzy Maratonu Kresowego wraz z uczestnikami zgodnie uznali, że trasy były bardzo wymagające, dzięki czemu mogli sprawdzić się w naprawdę ekstremalnych warunkach. W tym samym czasie w sali konferencyjnej Urzędu Gminy odbywały się konferencje na temat zdrowego odżywiania oraz zdrowego stylu życia. Wystąpili Mariola Bojarska-Ferenc, Karol Okrasa oraz Agnieszka Perepeczko. Uczestnicy imprezy mogli wziąć udział w ćwiczeniach

jogi i pilatesu pod kierownictwem Marioli Bojarskiej-Ferenc, następnie mała scena i jej otoczenie zmieniło się w „Kawiarenkę z gwiazdami”. Nawiązując do aktywnego i zdrowego stylu życia nie można pominąć bardzo efektownych pokazów capoeiry. Wśród wielu atrakcji mogliśmy podziwiać podczas pokazów strażaków, którzy, następnie zafundowali wszystkim chętnym możliwość przejażdżki łodziami po zalewie. Okolice Zespołu Szkół w Siennicy Różanej oraz amfiteatru przepełnione były stoiskami lokalnych wyrobów, znalazł się również kącik dla najmłodszych z dmuchanymi zamkami i zjeżdżalnią. Odbyły się też zawody sportoworodzinne zorganizowane na Orliku przy Zespole Szkół, oraz turniej wiedzy o ruchu drogowym zorganizowany przez Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Chełmie. W trakcie targów odbyły się pierwsze w województwie Zawody w Piłkę Prądową o Puchar Marszałka Województwa. Była to bardzo widowiskowa i emocjonująca rywalizacja drużyn straży pożarnej. Nie zabrakło również pokazu starych samochodów pod nazwą „Turystyczne spotkanie weteranów szos”. W godzinach popołudniowych na deskach amfiteatru nastąpiło podsumowanie zawodów wraz z wręczeniem nagród dla zwycięzców, a Zespół Pieśni i Tańca „Jawor” umilił wszystkim wieczór prezentując widowisko weselne „W Siennicy na sianie”. W trakcie tego dnia każdy mógł znaleźć coś dla siebie a wieczorem udać się na dyskotekę zorganizowaną w amfiteatrze.

W niedzielę 6 lipca na Rynku Miejskim w Krasnymstawie odbył się Jarmark na Kupieckim Szlaku. Swoje stoiska prezentowały lokalne grupy działania, firmy turystyczne i twórcy. Były też prezentacje zespołów ludowych, kapel i orkiestr. Nie zabrakło pokazów, m.in. z udziałem uczestników Festiwalu Twórczo Zakręconych.

Podczas trwania targów odbywały się również Warsztaty Kulinarne i wcześniej wspomniany Festiwal Twórczo Zakręconych. Na Festiwalu poznaliśmy wiele technik rękodzielniczych, każdy mógł wybrać coś dla siebie. Natomiast warsztaty kulinarne nauczyły nas m.in. sztuki carvingu. ■

Nagrody za najlepsze opakowanie przyznane

Już po raz siódmy zorganizowano Ogólnopolski Konkurs Opakowań PakStar i po raz czwarty Krajowy Konkurs Projektów Opakowań Student PakStar. Celem tych konkursów jest stymulowanie i promowanie działań innowacyjnych w dziedzinie opakowań, zmierzających do doskonalenia opakowań oraz lepszej ochrony pakowanych wyrobów, a także zwiększenia ich konkurencyjności na rynku krajowym i zagranicznym.

Konkurs PakStar otwiera laureatom drogę do udziału w Światowym Konkursie Opakowań „WorldStar”, a konkurs Student PakStar – w Światowym Konkursie Projektów Opakowań WorldStar Student Award. Wymienione konkursy organizowane są przez Światową Organizację Opakowań (World Packaging Organization – WPO).

Jury konkursów PakStar 2014 i Student PakStar 2014, obradujące w dniu 1 lipca b.r. wyłoniło laureatów, kierując się następującymi kryteriami przy ocenie zgłoszonych projektów oraz wzorów opakowań:

- nowoczesność (w tym zastosowanie nowych materiałów, oryginalność rozwiązań konstrukcyjnych, wykorzystanie nowych technik itd.)

- właściwości i cechy decydujące o skutecznej ochronie pakowanego wyrobu

- walory ekologiczne

- wzornictwo

- walory estetyczne i reklamowe

- walory informacyjne opisu na opakowaniu

- przydatność do mechanizacji i automatyzacji procesów pakowania.

LAUREACI PakStar 2014 NAGRODY

OPAKOWANIA JEDNOSTKOWE

Naczynia Biotrem z otręb pszennych

Producent: Aston Investment
Sp. z o.o. z Zambrowa

W pełni biodegradowalne oraz naturalne naczynia jednorazowe z otręb pszennych wykonane z w pełni naturalnego i nieprzetworzonego surowca, jakim są otręby pszenne. Naczynia są w 100% naturalne, ulegają całkowitej biodegradacji, są kompostowalne – rozkładają się w warunkach atmosferycznych, wzbogacając ziemię jako naturalny humus.

Proces produkcji jest całkowicie zgodny z proekologicznymi kanonami. Dzięki naczyniom oszczędzamy

wodę. Mogą być użyte jako pokarm dla zwierząt

OPAKOWANIA EKSPOZYCYJNE

Opakowanie typu Wrap na soki

Producent:
Smurfit Kappa Polska Sp. z o.o.

Opakowanie zbiorcze z faktury falistej spełnia wszystkie wymagania procesu automatycznego pakowania kartonów jednostkowych przy zachowaniu funkcjonalności ekspozycyjnej produktu na półce sklepowej. Opakowanie zbiorcze na 12 kartonów 1L typu „tetra pack”. Dzięki otwartej konstrukcji dostęp do produktu jednostkowego jest ułatwiony. W procesie logistycznym w sieci handlowej nie jest wymagane używanie ostrych narzędzi. Konstrukcja opakowania umożliwia przyspieszenie procesów wykładania produktu na półkę bez potrzeby ingerencji w strukturę. Poprzez optymalny dobór papierów w składzie faktury powstałych z recyklingu oraz redukcji masy opakowania uzyskano zmniejszenie emisji CO₂.

Miło nam poinformować, że Magazyn Regionalny Panorama Lubelska objął tegoroczny konkurs swoim patronatem medialnym. Nasi przedstawiciele zasiadali również w jury konkursowym. Wszystkim zwycięzcom oraz wyróżnionym serdecznie gratulujemy!

OPAKOWANIA ZBIORCZE I TRANSPORTOWE

Skrzynka transportowa na butelki 0,5 litrowe

Producent: TFP Sp. z o.o.
z Dzieńmierowa

Do wykonania konstrukcji została wykorzystana tektura falista o profilu B na zewnętrzną część konstrukcji, z fali o profilu EB został wykonany element nośny - wewnętrzny.

Użycie podstawowego materiału, jakim jest papier, przewyższa zdecydowanie inne konstrukcje tego typu wykonane z tworzyw sztucznych. Produkt jest przeznaczony do sprzedaży detalicznej dla dóbr o znaczącej wartości z góry określonym profilem ECO.

Daje ogromne możliwości reklamy ze względu na gabaryt. Pozwala na wykorzystanie walorów ECO w działaniach reklamowych.

INNE WYROBY ZWIĄZANE Z RYNKIEM OPAKOWANIOWYM

Pojemnik ARBO®-Eko/Juta na rośliny

Producent: Martex z Otwocka

Pojemnik przeznaczony jest do włożenia bryły korzeniowej rośliny przeniesionej/wykopanej z gruntu lub doniczki z tworzywa sztucznego. Użyte surowce zapewniają korzeniom utrzymanie wilgotności, rozkład pokarmów i przewietrzanie, oraz chronią korzenie przed rotacją przy jednoczesnym przyroście masy korzeniowej. Zastosowany kaptur chroni podłoże przed wysypa-

niem i uniemożliwia zasiedlenie się chwastów lub ich rozrost. Jest kompletnym/całościowym opakowaniem bryły korzeniowej rośliny chroniącą ją w szkółce, transporcie, ekspozycji handlowej i w miejscu docelowym, gdzie może być zakopany z rośliną do gruntu. Pojemnik jest w 100 % biodegradowalny.

NAGRODA SPECJALNA ZA „OPAKOWANIE PRZYJAZNE ŚRODOWISKU”

Naczynia Biotrem z otrąb pszennych

Producent: Aston Investment
Sp. z o.o. z Zambrowa

WYRÓŻNIENIA

- wyróżnienie za oryginalny
pomysł ponownego wykorzysta-
nia opakowania

Opakowanie Second Live Box - domek na pieluszkę

Producent: Mondy Warszawa
Sp. z o.o. i Jeronimo Martins
Polska S.A.

Konstrukcja pozwala na uzyskanie dodatkowej funkcjonalności opakowania po jego użyciu. Atrakcyjne opakowanie jest dodatkowym atutem przyciągającym klienta. Decyzja zakupowa klienta związana jest nie tylko z produktem, ale również z opakowaniem, które stanowi wartość dla dziecka. Opakowanie spełnia wszystkie wymagania związane z informowaniem klienta o produkcie, jednocześnie stanowi atrakcyjny wzór ścian dachu, drzwi i okien domku do zabawy dla dzieci. Seria opakowań składa się z czterech formatów: mini, midi, maxi, junior.

- wyróżnienie za oryginalne
połączenie funkcji transportowej
z ekspozycyjną

Opakowanie 45d-front – na produkty mięsne w kostkach

Producent: United Packaging
S.A. z Poznania

Nowatorska konstrukcja pozwala w sposób bardzo efektywny (jednym ruchem) uformować skomplikowaną przestrzenną strukturę, która stabilizuje każdy z produktów w pożądanej pozycji i zapobiega ich wzajemnemu mieszanii się. Pochyłe ustawienie sprawdza się szczególnie w przypadku opakowań dedykowanych na niższe półki w sieciach detalicznych, gwarantując świetną ekspozycję produktu, przy jednoczesnym podkreśleniu jego wysokiej jakości. Przeznaczeniem opakowania jest ekspozycja, oraz transport w warunkach chłodniczych. Jak wiadomo w przypadku opakowań wykonanych z materiałów papierowych, takie warunki są bardzo trudne.

- wyróżnienie za oryginalność
rozwiązania ekspozycyjnego

Krawat reklamowy

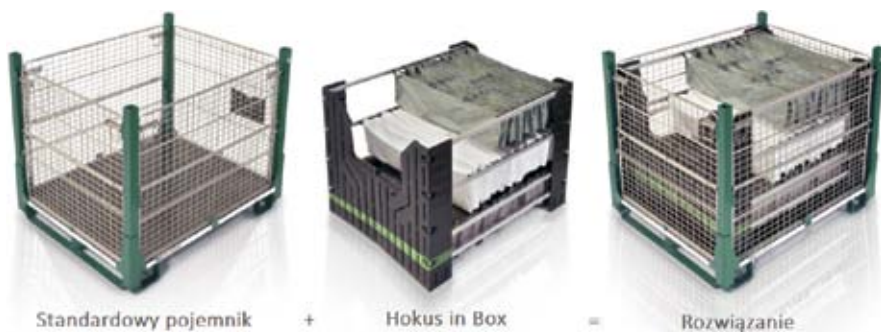

Producent: TFP Sp. z o.o.
Dzieńmierowo

Konstrukcja jest przewidziana do szybkiego rozłożenia od razu po wyjęciu z opakowania zbiorczego i nie wymaga montażu, idealne do ekspozycji przed kasami w sklepach, stacjach benzynowych. Konstrukcja daje dużą powierzchnię na grafikę zintegrowaną z produktem.

- wyróżnienie za funkcjonalność

Pojemnik - kontener „Hokus in Box”

Producent : conTeyor Poland
Sp. z o.o. z Czechowic-Dziedzic

Innowacyjność pojemnika polega na możliwości modyfikowania go w zależności od indywidualnych potrzeb transportowanego produktu i ze względu na standaryzację wymiarów i kształtów pojemników krążących w obiegu logistycznym.

Opakowanie zaprojektowano do wielokrotnego użytku dzięki czemu eliminuje się konieczność wykorzystywania, a więc i utylizacji opakowaniowych materiałów jednorazowych – co w rezultacie obniża koszty i uciążliwość stosowania.

- wyróżnienie za innowację technologiczną

Butelka - kanister z PET

Producent: P.W. Masterchem
z miejscowości Przylep

Pojemnik PET konkurencyjny dla kanistra HD-PE – opakowanie 4l z pewną i praktyczną rączką uformowaną podczas procesu produkcji. Formowanie uchwytu odbywa się w jednym cyklu produkcyjnym, którego efektem jest pojemnik o zwartej formie z wytrzymałym i pewnym uchwytem. Głębokość

i ergonomiczny kształt uchwytu pomaga w swobodnym utrzymaniu i operowaniu czterolitrowym opakowaniem.

- wyróżnienie za oryginalną formę konstrukcyjną

Opakowanie uchwyt do transportu butelek PET

Producent: TFP Sp. z o. o.
Dzieńmierowo

Uchwyt może wspomagać detaliczną sprzedaż produktów. Konstrukcja dotąd niespotykana na rynku, intryguje swoją budową. Uchwyt wykonany w całości z tektury falistej promuje aktualny trend ECO panujący na rynku.

- wyróżnienie za kompleksowe zabezpieczenie produktu z wykorzystaniem wyłącznie tektury

Opakowanie na lampę

Producent: Smurfit Kappa Sp. z o.o

Opakowanie ekologiczne i funkcjonalne. Wkładka zabezpiecza lampę, a dodatkowe pudełko na kable i router porządkuje całość. Wkładka i pudełko na kable są umieszczane w zbiorczym opakowaniu z podwójnymi ściankami, które dodatkowo zabezpieczają całość.

LAUREACI

Student PakStar 2014

NAGRODY

Opakowania na jajka

Autor: Małgorzata Płoskońska

Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi

Seria opakowań na jajka „eggspack” została zaprojektowana z myślą o zmianie wizerunku opakowań na jajka, które kojarzą nam się często z szarymi, nudnymi wytłaczankami. Opakowania „eggspack” są efektem zabawy formą, materiałem i skojarzeniami. Forma opakowań imituje kształt jajka sadzonego, co jeszcze bardziej podkreśla grafika na etykietach opakowań.

Opakowania na produkty sypkie FLAVOR

Autor: Joanna Góra

Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi

Seria posiada czytelny kod kolorystyczny, który pozwala w łatwy sposób odróżnić przyprawy: sól, pieprz, chili, kolendrę, bazylię, curry, kmin oraz ziarna słonecznika. Atrakcyjne wizualnie opakowania mogą pełnić rolę pojemników na przyprawy, zastępując tym samym solniczkę, pieprzniczkę itp. Konstrukcja opakowań może być użyta do innych sypkich produktów, które wymagają dozowania.

Opakowania na kredki PACKREDKI

Autor: Ewelina Madalińska

Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi

Projekt PACKREDKI to zestaw kredek z kreatywnym opakowaniem. Opakowanie wykonane jest z cienkiej tektury, po której dziecko ma możliwość rysować. Grafika opakowania zawiera oczy oraz nos, które delikatnie sugerują dziecku dalsze zastosowanie opakowania. PACKREDKI to opa-

kowanie edukacyjne, które pobudza w dziecku kreatywność oraz pokazuje jak w łatwy sposób można wykorzystać niepotrzebne opakowanie ponownie.

WYRÓŻNIENIA

Opakowanie na filiżankę ze spodem - TRAPEZ

Autor: Igor Ziółkowski

Wyższa Szkoła Sztuki i Projektowania w Łodzi

Opakowanie bardzo dobrze zabezpiecza filiżankę i spodek. Ponadto na półce sklepowej tworzy estetyczną formę przy małym zużyciu papieru.

Opakowania na tabletki ziołowe „Zioła w tabletkach”

Autor: Katarzyna Piątek

Wyższa Szkoła Informatyki Stosowanej i Zarządzania w Warszawie.

Opakowanie wykorzystuje intuicyjny i niekolizyjny mechanizm otwierania, tzw. szufladkowy. Zapewnia on łatwy dostęp do blisterów z tabletkami, eliminuje trudności użytkownika występujące w innych produktach na rynku. Mechanizm zbudowany jest z dwóch elementów – szufladki wysuwającej się z 4-sięnnego pudełka.

Opakowanie na leki dostępne na receptę „Medical INTUITIVE”

Autor: Katarzyna Matuszewska

Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi

Opakowanie ułatwia korzystanie z lekarstw osobom starszym i z deficytami. Pudełko zostało wyposażone w wycięcie płaszczyzny na palec otwierający opakowanie. Akcent kolorystyczny pełni funkcję informacyjną. Kieszeń na ulotkę ułatwia korzystanie z niej. Opakowanie wykonane z materiałów naturalnych jest przyjazne dla środowiska. ■

Tu znajdziesz Panoramę Lubelską:

Miejski Urząd Pracy ul. Niecała 14

Wojewódzki Urząd Pracy ul. Obywatelska 4

Lubelski Klub Biznesu Plac Litewski 2

Urząd Miasta Lublin Plac Króla Władysława Łokietka 1

Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów UM Plac Litewski 1

Związek Nauczycielstwa Polskiego ul. Akademicka 4

Urząd Marszałkowski ul. Franciszka Stefczyka 3

Urząd Wojewódzki ul. Spokojna 4

Bank Pekao ul. Krakowskie Przedmieście 72,
ul. Lubomelska 1-3

Auriga ul. Hempla 5

Sanitas ul. Hempla 5

Restauracja „Kardamon” ul. Krakowskie Przedmieście 41

Centrum Promocji Województwa Lubelskiego
ul. Krak. Przedmieście 41

Informacja Turystyczna ul. Jezuicka 1/3

Vanilla ul. Krakowskie Przedmieście 12

Hotel Europa ul. Krakowskie Przedmieście 29

Hotel Lublinianka ul. Krakowskie Przedmieście 56

ACK UMCS „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16
Hotel Campanile ul. Lubomelska 14

Hotel Waksman ul. Grodzka 19

Hotel Ilan ul. Lubartowska 85

Hotel Forum ul. Obywatelska 8

Centrum Kultury ul. Peowiaków 12

Stowarzyszenie Inicjatyw Samorządowych
ul. Narutowicza 56a

Browar ul. Grodzka 15

Old Pub ul. Grodzka 8

Magia ul. Grodzka 2

Atrium ul. Rynek 2

Czarcia Łapa ul. Rynek 19

Sielsko-Anielsko ul. Rynek 17

Biesy ul. Rynek 18

Hades Szeroka Restauracja ul. Grodzka 21

Starówka ul. Rynek 18

16 Stołów ul. Rynek 16

U Szewca ul. Grodzka 18

Salon Toyoty Kalinówka 18

Sport Spark ul. Bohaterów Monte Cassino 53 A

Najlepsze gospodarstwa agroturystyczne w województwie lubelskim

Pensjonat Cichosza! w Woli Mieczysławskiej koło Lubartowa zajął I miejsce w konkursie organizowanym przez Urząd Marszałkowski na najciekawszą ofertę agroturystyczną w województwie lubelskim. Na konkursowym podium znalazł się też pensjonat Widoki Roztocza z Feliksówki w powiecie zamojskim. Trzecie miejsce zajął Zbigniew Burdan, Burdanówka, z miejscowości Krynicy w pobliżu Izbicy w powiecie krasnostawskim.

W powiecie chełmskim w konkursie wyróżniono Rodzinne Gospodarstwo Agroturystyczne „W Starej Szkole”

w miejscowości Busówno oraz Gospodarstwo Agroturystyczne Kozi Raj – Marty Folsz z Wojsławice za najciekawszy produkt turystyki wiejskiej. W województwie lubelskim odpoczynek na wsi oferuje ok. 500 gospodarstw agroturystycznych. Najlepsze z nich nie narzekają na brak gości. agroturystycznych. Okazuje się, że coraz więcej kwaterodawców kładzie nacisk na organizowanie obiektów w oparciu o elementy folklorystyczne, chroniąc od zapomnienia wiejską architekturę i krajobraz. (barw)

Nagrodzeni w konkursie

• Najciekawsza oferta gospodarstwa gościnnego

1 miejsce: Joanna Firgolska, Cichosza!, Wola Mieczysławska, k. Lubartowa
2 miejsce: Zofia Łój, Widoki Roztocza, Feliksówka, k. Adamowa
3 miejsce: Zbigniew Burdan, Burdanówka, Krynicy w pobliżu Izbicy
Wyróżnienie: Anna Mazurkiewicz, U Anusi, Stara Wieś k. Puchaczowa

• Najciekawszy produkt turystyki wiejskiej, którego elementem nie jest nocleg

1 miejsce: GOK Biała Podlaska, Pracowni Tkacka w Hrudzie k. Białej Podlaskiej
2 miejsce: Ośrodek Wypoczynkowy Leśna Ryba, Sta-

ra Jedlanka k. Uścimowa
3 miejsce: Marta Folsz, Kozi Raj, Wojsławice
Wyróżnienia: Barbara i Adam Wróblowie, Dworek Łukowska, Bubel Łukowska koło Janowa Podlaskiego
Mariola Baran, Józiova Zagroda, Mikuszelewskie, koło Urzędowa

• Najciekawsza oferta gospodarstwa agroturystycznego

Równorzędne wyróżnienia: Ewa i Jan Płuszkowie, Pod bocianim gniazdem, Bubel Łukowska k. Janowa Podlaskiego, Iwona i Waldemar Kwiatkowsky Agroturystyka u Kwiatka, Jakówki k. Janowa Podlaskiego
Wiesława i Mirosław Sobieszcukowie, Agrocelia, Komarno k. Konstantynowa
Małgorzata Wilczewska, W starej szkole, Busówno k. Wierzbicy.

Krasnystaw wśród najlepszych

Krasnystaw jest jednym z najlepszych samorządów w Polsce. Tak uznali autorzy najnowszego raportu dziennika „Rzeczpospolita”.

Krasnostawski samorząd zajął pierwsze miejsce w kategorii gmin miejskich i miejsko-wiejskich, co jest najlepszym wynikiem miasta, od kiedy jest uwzględniane w tym zestawieniu. W rankingu najpierw są brane pod uwagę dane Ministerstwa Finansów, a w kolejnym etapie informacje przesłane przez poszczególne miasta i gminy.

Na podstawie danych z resortu finansów kapituła wybrała te samorządy, które w latach 2010 - 2013 najlepiej zarządzały swoimi finansami i jednocześnie najwięcej inwestowały. Pod uwagę były brane m.in.: dynamika wzrostu wydatków majątkowych, wartość pozyskanych środków unijnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, zadłużenie gminy, poziom wydatków na administrację oraz troska o środowisko naturalne. Informacje pozyskane od miast i gmin dotyczyły około 20 kategorii.

Zdaniem burmistrza Andrzeja Jakubca, chociaż obecny ranking dotyczył ostatnich trzech lat, wpływ na tak wysoką ocenę Krasnostawu miały także inicjatywy, które wprowadzić powstawały w ubiegłym roku czy dwa lata temu, ale są realizowane teraz.

Krasnystaw zajął też pierwsze miejsce w rankingu „Innowacyjny samorząd”, w którym sprawdzano stopień komputeryzacji jednostek organizacyjnych, dostęp do internetu i możliwość załatwiania spraw drogą elektroniczną.

- Jest to powód do dumy i radości, a jednocześnie motywacja do tego, aby konsekwentnie podążać obraną przez miejski samorząd drogą. Dobre zarządzanie, racjonalne wydatkowanie środków i sprawne pozyskiwanie funduszy zewnętrznych powoduje, że miasto staje się coraz bardziej przyjazne mieszkańcom, gościom i inwestorom - podkreśla burmistrz Andrzej Jakubiec. (barw)

Nowe przejścia graniczne szansą na rozwój

Od wielu lat władawscy samorządowcy czynią starania o utworzenie polsko-białoruskiego kolejowego przejścia w Orchówku oraz przejścia Zbereże-Adamczuki w gminie Wola Uhruska.

Zdaniem lokalnych władz powstanie nowych przejść spowoduje odciążenie istniejących na wschodniej granicy Polski, a jednocześnie granicy strefy Schengen przejść granicznych i przyspieszy odprawę drogowych środków transportu zmierzających na Białoruś i tranzytem na Ukrainę oraz do Rosji. Nowe przejście graniczne spowoduje także ułatwienie ruchu turystycznego, połączy bowiem tereny Poleskiego Parku Narodowego z Polesiem Białoruskim i leżącym w pobliżu na terytorium Ukrainy Szackim Parkiem Narodowym.

Na Lubelszczyźnie działa w tej chwili sześć stałych przejść granicznych – w Zosinie, Dorohusku, Sławatyczach, Hrebennem, w Terespolu i oddane niedawno przejście w Dolhobyczowie. Wszystko wskazuje na to, że największą szansę jest na otwarciu stałego przejścia Adamczuki-Zbereże i kolejowego w Orchówku.

– Coroczne organizowanie Europejskich Dni Dobrosąsiedztwa Zbereże-Adamczuki ma na celu przygotowanie gruntu pod budowę stałego przejścia w tym miejscu. Tysiące turystów przekraczających granicę podczas kilkudniowego pieszo-rowerowego przejścia stanowi najlepszą formą lobbowania – podkreśla Wiesław Holaczuk, starosta włodawski. Utworzenie tego przejścia w Zbereżu z miejscowością Adamczuki na Ukrainie wspiera Ministerstwo Spaw Wewnętrznych. Najpierw powstałoby przejście turystyczne, a potem – stałe. Problem tkwi w infrastrukturze po stronie ukraińskiej. Ukraińcy mają spore problemy finansowe i nie wywiązują ze swoich zobowiązań. Związane to jest również z ostatnimi wydarzeniami na Ukrainie. Tymczasowym rozwiązaniem jest więc otwarcie w Zbereżu przejścia pie-

szego, które obsługiwałoby ruch turystyczny. Tę koncepcję popiera Nadbużański Oddział Straży Granicznej w Chełmie. Pogranicznicy proponują, aby w Zbereżu uruchomić przejście promowe, pieszo-rowerowe, działające od maja do września. Most pontonowy zbudowany w Zbereżu na Europejskie Dni Dobrosąsiedztwa co roku łączy na kilka dni tamtejsze społeczności i tysiące turystów. Coroczne obłożenie tego przejścia granicznego potwierdza potrzebę jego zbudowania w tym miejscu. Dzięki otwarciu na Wschód mieszkańcy mają możliwość zobaczenia Ukrainy z Szackim Parkiem Narodowym i wyjątkowo pięknym i wielkim jeziorem Swiaż na czele (położnym od Włodawy w linii prostej o ok. 10 km). Ulokowanie w tym miejscu przejścia granicznego umożliwi komunikacyjne połączenie Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego z Pojezierzem Szackim (połączenie komunikacyjne Jez. Białego z Jez. Świaż), co pozwoli na rozwój turystyczny obu regionów. Władze województwa lubelskiego podkreślają, że wielowarstwowy charakter dziedzictwa kulturowego oraz walorów przyrodniczych tych regionów sprawia, że polsko-białorusko-ukraiński obszar transgraniczny dysponuje relatywnie dużym potencjałem w zakresie turystyki.

Różnorodność obiektów architektonicznych, obejmujących zespoły urbanistyczne zabytkowych miast, a także liczne zamki i pałace oraz obiekty sakralne wielu wyznań, przesądza o unikalnym charakterze pogranicza w skali europejskiej oraz stwarza dogodne warunki dla rozwoju turystyki wycieczkowej. Ponadto przygraniczne położenie wielu najcenniejszych obiektów turystycznych daje możliwość rozwijania wspólnych inicjatyw w zakresie turystyki transgranicznej. Znacznym ograniczeniem w tym zakresie pozostają jednak bariery w ruchu granicznym, obejmujące brak odpowiednich połączeń komunikacyjnych oraz małych przejść granicznych, a także istnienie reżimu wizowego. W celu zachowania

wspólnego wielokulturowego dziedzictwa obszaru pogranicza organizowanych jest wiele imprez kulturalnych m.in. Festiwal Trzech Kultur we Włodawie łączący tradycję i religię kultury żydowskiej, prawosławnej i katolickiej, Jarmark Jagielloński w Lublinie, w którym co roku bierze udział 250-300 wystawców m.in. z Polski, Ukrainy i Białorusi, Europejskie Dni Dobrosąsiedztwa Zbereże-Adamczuki, którym towarzyszą liczne wystawy i koncerty po obu stronach Bugu.

W ramach tegorocznych Dni Dobrosąsiedztwa tymczasowe przejście między miejscowościami Zbereże w gminie Wola Uhruska i Adamczuki na Ukrainie ma być czynne od 7 do 10 sierpnia. Wśród planowanych

imprez podczas tego kilkudniowego otwarcia powiatu włodawskiego na wschód, odbędą się m.in. debata na temat współpracy lokalnych samorządów w staraniach o otwarcie nowych turystycznych przejść granicznych, Jarmark Nadbużański, rajd rowerowy, spływ kajakowy Bugiem, transgraniczny bieg Polesie, transgraniczny turniej służb mundurowych w piłce nożnej i inne ciekawe inicjatywy. (barw)

Fot. arch.: Co roku tysiące turystów uczestniczy w Dniach Dobrosąsiedztwa Zbereże - Adamczuki Podczas ubiegłorocznej edycji Dni Dobrosąsiedztwa trwającej 4 dni na przejściu w Zbereżu odnotowano ponad 36 tys. odpraw granicznych.

Inwestor poszukiwany - Lubelskie Podstrefy Ekonomiczne

Specjalne strefy ekonomiczne to obszary, gdzie inwestorzy mogą liczyć na wyjątkowo preferencyjne warunki dla swojej działalności gospodarczej. Celem ich funkcjonowania jest przede wszystkim przyspieszenie rozwoju poszczególnych regionów. A odbywa się to poprzez m.in. przyciąganie nowych inwestycji, rozwój eksportu i przede wszystkim tworzenie nowych miejsc pracy.

Na czym polegają owe wyjątkowo korzystne warunki? Dla przedsiębiorcy najważniejsze jest przede wszystkim zwolnienie z podatku dochodowego (CIT lub PIT, w zależności od formy prowadzenia działalności przez przedsiębiorcę) od dochodu z działalności prowadzonej na terenie SSE i określonej w zezwoleniu do wysokości od 30 do 50% (wskaźnik intensywności pomocy publicznej obowiązujący dla województwa, na terenie którego położona jest strefa; w przypadku średnich i małych przedsiębiorstw może być on podwyższony odpowiednio o 10 i 20 punktów procentowych). W Polsce działa obecnie 14 specjalnych stref ekonomicznych. Najstarszą strefą jest utworzona w 1995 SSE EURO-PARK MIELEC.

Specjalne strefy ekonomiczne na terenie województwa lubelskiego:

SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA EURO-PARK MIELEC

Podstrefa Lublin

Podstrefa Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec powstała we wrześniu 2007 roku. Wtedy obejmowała 70 ha terenów typu „greenfield”. W kolejnych latach roz-

szerzono jej granice o 10 ha gruntów prywatnych (2009 r.) oraz dodatkowe 37 ha gruntów (2010 r.). Obecnie strefa rozciąga się na 116 ha w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych. SSE Lublin zlokalizowana jest we wschodniej części miasta w pobliżu obwodnicy i lotniska. **Około 70% terenów Podstrefy Lublin Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec zostało już zagospodarowanych.** Aktualnie na terenie SSE zezwolenie na prowadzenie działalności uzyskało 27 z 29 inwestorów, z których 12 już uruchomiło produkcję. Większość firm jest z Polski i wywodzi się z naszego regionu. (J.G. Service Grzegorz Reszka – producent narzędzi skrawających, MLP Group S.A. Deweloper – konsultant i zarządca nieruchomości komercyjnych, Ball Packaging Europe Lublin sp. z o.o., Fabryka Cukierków Pszczółka). Firmy, które są z poza naszego regionu to: ABM Greiffenberger Polska Sp. z o.o. – Niemcy, Ball Packaging Europe Lublin Sp. z o.o. – USA, Asquini Polska Sp. z o.o. – Francja. Kwota jaką zainwestowano w SSE Lublin ogółem to 86 375 751,84 zł. Łącznie inwestorzy zadeklarowali nakłady inwestycyjne na poziomie 812 mln zł, a zrealizowane inwestycje sięgają ponad 522 mln zł. Dzięki temu pracę znalazło 1 402 osoby, z czego 951 to nowo utworzone miejsca pracy. - Szacujemy, że do końca I połowy 2015 roku lubelska Podstrefa będzie już w pełni zagospodarowana. W chwili obecnej trwa

przygotowanie do III etapu rozszerzenia strefy – powiedział Krzysztof Żuk, prezydent Miasta Lublin.

Podstrefa Zamość

Podstrefa Zamość została utworzona w 2009 r. jako część Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec. Pierwotnie Zamojska Podstrefa Ekonomiczna liczyła ponad 50 hektarów w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w dwóch kompleksach działek – przy ul. Starowiejskiej i ul. Szczepieskiej. Po kilku latach funkcjonowania podstrefy przedsiębiorcy zakupili działki kompleksu Starowiejska i część terenu w kompleksie Szczepieskiej. W Zamojskiej Podstrefie Ekonomicznej wydanych zostało 5 zezwoleń na realizację inwestycji, z czego dwie firmy - PEP Biomasa Energetyczna Wschód Sp. z o.o. oraz Dachpol Sp. z o.o. - rozpoczęły już działalność. Łącznie inwestycje firm w Podstrefie Zamość SSE EURO-PARK Mielec wyniosły blisko 30 mln zł, dzięki nim powstało ponad 80 miejsc pracy. Jesienią tego roku planowane jest otwarcie kolejnego zakładu produkcyjnego, który zatrudni kolejne 25 osób. Przedsiębiorcy, którzy zdecydują się na terenie Zamojskiej Podstrefy Ekonomicznej ulokować swoją działalność, otrzymują pomoc publiczną w postaci zwolnienia podatkowego z tytułu kosztów realizacji nowej inwestycji lub utworzenia nowych miejsc pracy. - W chwili obecnej sprzedane zostały wszystkie działki

kompleksu Starowiejska oraz jedna z działek kompleksu Szczepkowska, czyli łącznie blisko 10 ha. Do zagospodarowania mamy jeszcze ok. 40 ha. – mówi Paweł Czechalski z Urzędu Miasta Zamość.

Podstrefa Lubartów

Lubartowska Strefa Gospodarcza to marka promująca obszar obejmujący tereny należące do Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK Mielec, Podstrefa Lubartów oraz tereny znajdujące się poza obszarem strefy. Trzon oferty inwestycyjnej Lubartowa stanowią tereny przyłączone w 2011 roku do Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Do dnia dzisiejszego zagospodarowane zostało 11 z 19,77 hektara gruntów na terenie Podstrefy Lubartów. Obecnie Miasto prowadzi rozmowy z kolejną firmą zainteresowaną budową zakładu na terenie strefy oraz kolejnymi 2 firmami, które wystąpiły ze zgłoszeniem inwestycyjnym na tereny znajdujące się poza obszarem strefy. Do zagospodarowania w Lubartowie pozostanie ok. 8 ha na terenie strefy ekonomicznej oraz blisko 8 ha w sąsiedztwie strefy. Oferta terenów inwestycyjnych jest na bieżąco uzupełniana poprzez skupowanie przez Miasto kolejnych gruntów mogących stanowić uzupełnienie terenów inwestycyjnych. – Przedsiębiorcy lokalizujący swoje inwestycje na terenie Lubartowa pochodzą z różnych rynków. Dotychczas największą inwestycją zrealizowaną na ponad 10 ha jest Centrum Dystrybucyjne Jeronimo Martins, które dało zatrudnienie ponad 580 osobom. – mówi Piotr Turowski z Urzędu Miasta Lubartów. Technologiczną perełką jest firma Motyl – jedyny na świecie producent ultracienkich, podwójnie wzmacnianych ściernic wykorzystywanych w protetyce dentystycznej. Wyroby tej firmy są eksportowane do ponad 36 krajów. Lubartowską Strefą Gospodarczą interesują się firmy z kraju i regionu, oferta jest również dostępna za pośrednictwem Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Firmy, które inwestują w Lubartowie, doceniają dobry klimat dla biznesu, doskonale przygotowane tereny i walory miasta i okolic.

Podstrefa Chełm

Funkcjonująca od niedawna w Chełmie Podstrefa, doczekała się swojego powrotu po nagłym zniesieniu jej w 2001 roku. **Miasto chce przycią-**

gnąć do Chełma nowych inwestorów promując swój potencjał gospodarczy. Urzędnicy pozytywnie ocenili unijne wsparcie na nową medialną kampanię. Ponad 1 milion złotych otrzyma Chełm ze środków Unii Europejskiej na organizację kolejnej kampanii promocji gospodarczej. Złożony przez chełmskich urzędników wniosek uzyskał dofinansowanie. Oznacza to, iż wkrótce ruszy kolejna akcja promocyjna miasta. – Promować będziemy potencjał gospodarczy Chełma: niskie stawki podatków, atrakcyjne tereny inwestycyjne, przygraniczne położenie z dostępem do kolei szerokotorowej

inwestowaniem w mieście – mówi prezydent Chełma Agata Fisz. Zgodnie z założeniami nadrzędnym celem nowego Centrum będzie wspieranie rozwoju miasta poprzez udzielanie pomocy chełmskim przedsiębiorcom w pozyskaniu środków na innowację, tworzenie nowych miejsc pracy oraz stymulowanie napływu inwestycji zewnętrznych. Władze miasta są przekonane, że powołana niedawno do życia podstrefa wraz z szeroką kampanią promocji gospodarczej przyniosą wymierne efekty. – Nadrzędnym celem podejmowanych przez nas działań jest stworzenie w mieście nowych miejsc pracy. Stąd starania

i międzynarodowej drogi oraz utworzoną niedawno Podstrefę Chełm – mówi Marcin Grel zastępca dyrektora Wydziału Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą – Równie ważne jest podniesienie rozpoznawalności Chełma jako największego polskiego miasta położonego najbliżej wschodniej granicy Unii Europejskiej.

Władze Chełma spory nacisk położyć chcą na bezpośrednią obsługę potencjalnych inwestorów. W tym celu, w ramach pozyskanych środków, powołane i wyposażone zostanie Chełmskie Centrum Obsługi Inwestora – ściśle nastawione na współpracę z biznesem biuro działające przy Wydziale Rozwoju, Promocji i Współpracy z Zagranicą.

– Powinno to ułatwić wymianę informacji i szybki dostęp do niezbędnych dla inwestorów danych. Centrum ma być miejscem pierwszego kontaktu dla zainteresowanych

o specjalną strefę ekonomiczną i działania promocyjne – mówi prezydent Chełma Agata Fisz – Ale pamiętajmy, że oprócz miejsc pracy, każdy nowy zakład produkcyjny to również dodatkowe wpływy do budżetu miasta, a co za tym idzie więcej środków na realizację chociażby inwestycji infrastrukturalnych.

TARNOBRZESKA SPECJALNA STREFA EKONOMICZNA EURO-PARK WISŁOSAN

Podstrefa Janów Lubelski

Janowska Strefa Inwestycyjna „Borownica” to obszar typu „greenfield” o powierzchni ok. 200 ha. W 2007 roku w granicach Janowskiej Strefy Inwestycyjnej utworzono Podstrefę Janów Lubelski Tarnobrzelskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN (strefą zarządza Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.

w Warszawie Oddział w Tarnobrzegu). Obecnie Podstrefa zajmuje powierzchnię 13,90 ha, (w trakcie tworzenia było to 18,6 ha – grunty zostały wykupione przez inwestorów – na części terenów powstały już zakłady produkcyjne). W 2012 roku tereny inwestycyjne zostały nagrodzone w Ogólnopolskim Konkursie „Grunt na medal 2012” organizowanym przez Polską Agencję Informacji i Inwestycji Zagranicznych (PAIIIZ). Oferta Gminy została uznana za najlepszą w województwie lubelskim. W granicach Janowskiej Strefy Inwestycyjnej „Borownica” działają m.in. firmy z kapitałem zagranicznym: Caterpillar Poland Sp. z o.o., Fortaco JL Sp. z o.o., Midroc Alucrom (branża metalowa) oraz firmy rodzime: VF Concept (branża spożywcza), Derpal (branża drzewna). W przypadku podstrefy Janów Lubelski, będącej częścią Tarnobrzęskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, maksymalna intensywność pomocy publicznej stanowi 50%, a w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw odpowiednio 70% i 60%. Warto wspomnieć, iż również w obrębie TSSE istnieją niższe niż w przypadku Janowa Lubelskiego ulgi inwestycyjne. W przypadku województwa dolnośląskiego maksymalna intensywność pomocy publicznej wynosi 40%, a w przypadku obszaru województwa mazowieckiego z wyłączeniem miasta stołecznego Warszawy, intensywność ta wynosi 30%.

Podstrefa Kraśnik Miasto

21 kwietnia 2010 roku na mocy Rozporządzenie Rady Ministrów

w Kraśniku utworzona została podstrefa Tarnobrzęskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN. Obejmuje ona swoim zasięgiem teren o łącznej powierzchni 23,49 ha podzielony na 12 działek inwestycyjnych o zróżnicowanej powierzchni od 0,36 ha do ~4,0 ha. Obszar ten przeznaczony jest do zabudowy obiektami o charakterze produkcyjnym i magazynowym. W 2012r. Miasto Kraśnik zdobyło dofinansowanie na uzbrojenie tego terenu. 7 października 2013 r. nastąpiło oficjalne rozpoczęcie budowy fabryki okien i drzwi firmy „Ortis”. To pierwsza inwestycja w kraśnickiej strefie. Drugiego czerwca 2014 roku w Urzędzie Miasta podpisano umowę oddania w wieczyste użytkowanie terenów pod przetwórnictwo owoców w kraśnickiej Strefie Inwestycji. Inwestorem, który otrzymał już zezwolenie na działalność w kraśnickiej podstrefie ekonomicznej jest Wiesław Pyśniak, (współwłaściciel opolskiej firmy Pol-Owoc. – Nasze miasto jest zagłębiem produkcji owoców miękkich, przede wszystkim malin i truskawek. Skupowanie owoców bezpośrednio od producentów i budowa przetwórci blisko plantacji jest konieczne w przypadku przetwórstwa owoców miękkich – mówi burmistrz Kraśnika, Mirosław Włodarczyk.

Podstrefa Tomaszów Lubelski miasto i gmina

Podstrefa Tomaszów Lubelski została utworzona 17 czerwca 2008 r. na wniosek o włączenie nieruchomości

położonych na terenie miasta i gminy Tomaszów Lubelski do obszaru Tarnobrzęskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN.

W skład podstrefy wchodzi nieruchomość częściowo zabudowana o powierzchni 1,6931 ha przy ul. Łaszczowieckiej – własność Powiatu Tomaszowskiego oraz 8 działek inwestycyjnych niezabudowanych o powierzchni od 0,78 do 1,15 ha położonych w Łaszczówce Kolonia, gmina Tomaszów Lubelski – własność Samorządu Województwa Lubelskiego. Beneficjentem projektu o wartości 2 385 254,0 zł z dofinansowaniem UE 1 794 073,0 zł jest Miasto Tomaszów Lubelski w partnerstwie z Powiatem Tomaszowskim i Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej i Mieszkalniowej w Tomaszowie Lubelskim. W ramach projektu wykonana będzie sieć kanalizacji sanitarnej o długości 1582,0 mb, przyłącza o długości 366 mb. Projekt ma na również na celu poprawę atrakcyjności terenów stanowiących Podstrefę Tarnobrzęskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej EURO-PARK WISŁOSAN-Podstrefa Tomaszów Lubelski. W tym celu będą wykonane zagospodarowanie i uporządkowanie terenu, przyłączenie budynku administracyjno-magazynowego do budowanej sieci kanalizacyjnej, naprawa dróg wewnętrznych i uzupełnienie ogrodzenia obszaru Podstrefy.

Podstrefa Łuków

Podstrefa Łuków istnieje od 2007 roku, a obejmuje teren w miejscowości Łazy, o powierzchni 27,29 ha. – Na terenie Podstrefy pomoc przedsiębiorcom udzielana jest w formie zwolnień podatkowych stanowiących pomoc z tytułu kosztów nowej inwestycji i tworzenia miejsc pracy – mówi Edyta Katarzyna Kuć, z Urzędu Gminy Łuków. Obecnie 4 firmy są właścicielami gruntów w Podstrefie. Łączna powierzchnia zajęta przez nie to około 9, 1543 ha. Dwie z nich otworzyły zakłady na terenie Podstrefy. Są to STOK-ROL producent konstrukcji i palet stalowych i Łuksja – producent eleganckiej odzieży damskiej. Prowadzone są w chwili obecnej rozmowy z kilkoma przedsiębiorcami zainteresowanymi inwestowaniem w Podstrefie Łuków. Na terenie miasta Łuków istnieje druga podstrefa, która aktualnie jest na etapie uzbrojenia terenu. – Obie Podstrefy w żadnym stopniu nie konkurują ze sobą. Wręcz prze-

ciwnie, wspólnie tworzą jeszcze ciekawszą ofertę. – mówi Urszula Banerz z Urzędu Miasta Łuków.

Miasto Łuków jako właściciel gruntów Podstrefy Łuków zlokalizowanej przy ul. Łapiguz i Strzelniczej w Łukowie przedstawia ofertę inwestycyjną zarówno inwestorom lokalnym, jak również spoza regionu oraz zagranicznym. W chwili obecnej trwają rozmowy z potencjalnymi inwestorami. Na wykonanie niezbędnej infrastruktury technicznej na terenie Podstrefy Łuków, Miasto Łuków poniesie wydatki w wysokości około 2,9 mln zł.

STARACHOWICE S.A.

Podstrefa puławy

Podstrefa Puławy powstała w wyniku rozszerzenia Specjalnej Strefy Ekonomicznej Starachowice w 2007 roku. Podstrefa położona jest na terenie miasta Puławy i składa się z ośmiu kompleksów o łącznej powierzchni 106,7148 ha, w tym 6 kompleksów terenów inwestycyjnych o powierzchni 99,6363 ha, będących w użytkowaniu wieczystym Grupy Azoty Zakłady Azotowe „Puławy” S.A. i 2 kompleksów o powierzchni 7,0785 ha

realizacja na skalę przemysłową możliwa jest na terenach podstrefy znajdujących się w obszarze GA ZAP S.A. Podstrefa Puławy jest zagospodarowana w 16,44% swej powierzchni.

Na terenach Podstrefy Puławy mogą prowadzić działalność gospodarczą zarówno inwestorzy krajowi, jak i zagraniczni. Podstrefa Puławy jest otwarta również dla inwestorów – przedstawicieli wielu innych branż, niezwiązanych z sektorem chemiczno-nawozowym. Oferowane przez Podstrefę Puławy nieruchomości mają charakter niezabudowanych terenów

Podstrefa Ryki

Podstrefa obejmuje obszar 4,4596 ha. Jest to teren niezabudowany, położony w sąsiedztwie drogi krajowej nr 17. Właścicielem działek jest Miasto i Gmina Ryki. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego teren przeznaczony jest na działalność wytwórczą, składowania i baz. Wyposażony w podstawową infrastrukturę techniczną oraz drogę dojazdową do działek. Obszar podstrefy jest atrakcyjny inwestycyjnie, zarówno pod względem dostępu do głównych szlaków komunikacyjnych, jak i do infrastruktury technicznej. Wstępnie pierwszym inwestorem miała być firma produkująca biogaz. Niestety, jak na razie, plany nie doszły do skutku.

znajdujących się na terenach Gminy Miasto Puławy. Na terenie podstrefy w obszarze GA ZAP S.A. zlokalizowane są inwestycje obce „Tlenownia, Air Liquid”, własne „Modernizacja ciągu produkcyjnego tlenownia – amoniak – mocznik”, „Realizacja docelowej Instalacji AdBlue”. „Produkcja płynnych nawozów na bazie mocznika i siarczanu amonu” oraz „Produkcja stałych nawozów na bazie mocznika i siarczanu amonu”.

Ostatnim znaczącym wydarzeniem było rozszerzenie w kwietniu 2014 roku Podstrefy Puławy SSE o nowe tereny miejskie o powierzchni ok. 7 ha, w tym tereny zabudowane – Puławski Park Naukowo-Technologiczny, który daje ogromne możliwości rozwoju dla przedsięwzięć innowacyjnych i badawczo-rozwojowych. Późniejsza

inwestycyjnych, typu „greenfield”, z istniejącym Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, w którym tereny te oznaczone są jako tereny produkcji, składów i magazynów oraz usług.

Jak podaje PAP, przez sześć miesięcy tego roku spółki zarządzające specjalnymi strefami ekonomicznymi (SSE) wydały 438 zezwoleń, czyli o 70 proc. więcej niż w całym ubiegłym roku. Jeszcze lepiej wygląda kwestia inwestycji, od stycznia do czerwca 2014 r. przedsiębiorcy zadeklarowali ponad 21,5 mld zł, czyli trzykrotnie więcej niż w 2013 r. (7,3 mld zł). Planują utworzenie ponad 20 tys. miejsc pracy.

Aleksandra Biszczad

Czy Lubelskie doceni design?

rozmowa z Bożeną Lisowską, radną Sejmiku Województwa Lubelskiego, autorką programu „Design”

Jolanta Kozak: Czy inwestowanie w design jest opłacalne?

Bożena Lisowska: Moda na design w świecie już dawno stała się faktem, a duże aglomeracje miejskie w Polsce takie jak Gdynia, Poznań, Łódź, Wrocław podjęły wiele inicjatyw, aby korzystać z potencjału designu

i wdrażać projekty, za którymi stoją myślenie projektowe i designerzy. Świadomość, że design jest nie tylko atrakcyjny, ale i pożyteczny doceniły nie tylko przedsiębiorstwa, ale i organizacje pozarządowe, miasta i regiony. Jeszcze nie tak dawno mało kto doceniał design, a określenie to kojarzyło się z niszową działalnością. Rosnąca świadomość społeczna sprzyja zainteresowaniu, co leży u podstaw innowacyjności i rozwoju. Niewątpliwie jednym z tych fundamentów jest szeroko rozumiany design i myślenie wybiegające daleko w przyszłość, które jest podstawą skutecznych innowacji.

J.K: Zatem coraz więcej miast stawia na design także w Polsce. Ale w jakim stopniu wzornictwo może pomóc w rozwoju gospodarczym, czy podnieść konkurencyjność regionu i czy faktycznie może być rekomendowanym narzędziem rozwoju?

B.L.: Aby odpowiedzieć na to pytanie posłużę się faktami wziętymi

z życia - małe miasto Cieszyn postawiło na design i już zbiera tego owoce. Wydawało się dosyć abstrakcyjnym i nieuzasadnionym przedsięwzięciem, aby 36 tysięczne miasto stawiało na design, który nadal w Polsce jest dość enigmatycznym pojęciem. Okazało się, że to inwestycja, której to przygraniczne miasteczko zawdzięcza ożywienie i powolne wychodzenie z kryzysu.

Odwróciły się też negatywne trendy, a mieszkańcy coraz częściej dostrzegają perspektywy w swoim mieście i podejmują wspólne inicjatywy, które są odpowiedzią na rozwiązywanie problemów. Akademia Giniących Zawodów czy projekt *Design... do usług* skierowane do lokalnych przedsiębiorców – to tylko wybrane inicjatywy warte polecenia jako dobre praktyki.

Świetnym przykładem jest 70 tysięczne miasto Kortrijk, kiedyś silny ośrodek tekstylny, a w latach osiemdziesiątych wyludniające się miasteczko. Ale właśnie partnerski pomysł lokalnych władz, architekt-

Concordia Design - centrum designu i kreatywności dla biznesu w Poznaniu.

Muzeum Sztuki Nowoczesnej Guggenheima fot. Mario Roberto Duran Ortiz

tów, studentów i przedsiębiorców z designem w tle doprowadził do powolnego wychodzenia z trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Festiwal Designu stał się synonimem siły i skutecznego rozwiązywania problemów społecznych dzięki zrozumieniu potencjału tkwiącego w myśleniu projektowym i niestandardowym podejściu do problemu.

J.K.: Co zrobić zatem, aby przełamać te stereotypy o designie aby przestał się on kojarzyć z luksusowymi dobrami i działaniem zastrzeżonym dla elit?

B.L.: Myślę, że kluczową rolę powinien odegrać tu na przykład Klaster Designu Innowacji i Mody, który rozpoczął budowanie platformy współpracy różnych środowisk: projektantów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz środowisk naukowych, którego celem jest wypracowanie potencjału kreatywnego oraz wspieranie branż kreatywnych i podnoszenie potencjału innowacyjnego małych i średnich firm w regionie.

J.K.: Jak wykonać ten pierwszy krok? Czy postawić na edukację, a w takim razie kogo i jak edukować?

B.L.: I znowu zacznę od dobrych praktyk wymieniając projekt Concordia Design w Poznaniu gdzie podjęto wiele inicjatyw edukacyjnych upowszechniających biznesowy aspekt designu, pokazujących, że design to nie tylko projektowanie strony wiz-

ualnej, ale konkretne korzyści w biznesie, niższe koszty produkcji, wyższa marża, itp.

Ten poznański projekt ma profesjonalnie przygotowaną ofertę szkoleniową i warsztaty praktyczne dla najmłodszych, ale również dla przeciętnego Kowalskiego. Ale kluczowe jest pomaganie w nawiązaniu relacji pomiędzy producentami a projektantami.

J.K.: Czy Lubelskie odważy się postawić na design i czy „efekt Bilbao” byłby możliwy w naszym mieście?

B.L.: Myślę, że warto pokazywać przykład Bilbao w północnej Hiszpanii, bo to jeden z najlepszych przykładów partnerstwa publiczno-społecznego na świecie. Wszystko zaczęło się na początku lat 90., kiedy

władze odważyły się wybudzić miasto z gospodarczego i kulturalnego letargu i z upadającego ośrodka przemysłowego wprowadzić go na salony światowej kultury. A kluczowe było zaangażowanie wizjonerskiego architekta z Kanady Franka Gehry'ego, to jemu powierzono projekt Muzeum Sztuki Nowoczesnej Guggenheima. Współpraca doprowadziła do ogromnego sukcesu określanego fenomenem społecznym efektu Bilbao.

W naszym mieście powstaje CSK. Centrum Spotkania Kultur ma potencjał i wszystkie atuty, które mogą zaowocować ogromnym sukcesem, jeśli władze docenią rolę, jaką może odegrać ta instytucja kultury i powierzy jej zarządzanie takiej osobie czy instytucji, jak zrobiły to władze Bilbao.

rozmawiała Jolanta M.Kozak

Metropol Parasol w Sewilli, fot. Arup/ Wikimedia Commons

Śpiew to mój nałóg

Krystyna Szydłowska, artystka Lubelskiego Teatru Muzycznego o sobie, pracy w teatrze i marzeniach.

Twoim rodzinnym miastem jest Łódź...

– Tak, Łódź to moje rodzinne miasto. Kiedyś było szare, widać było, zaraz, kiedy spadł śnieg, sadza z kominów oprószyła. Gdy byłam mała było mi przykro, że u nas nigdy nie ma białego śniegu i natychmiast topnieje. Teraz Łódź pięknieje. Nie ma już dymiących kominów.

Teraz można powiedzieć, że jesteś „nasza”, Lublin to twoje drugie miasto.

– Drugie? Od 34 lat pierwsze i jedyne! Do Łodzi jeżdżę i tęsknię, bo mam tam rodzinę, siostry moje – Elżbietę i Jolantę. Rodzina stale się powiększa, bo nasze dzieci mają dzieci. Jadę tam na każde święta, by uścisnąć i powiedzieć, że kocham Was! A Lublin to moje miejsce na ziemi. Zakochałam się od pierwsze-

go wejrzenia! Mieszkam tu i jestem szczęśliwa. Tu urodziła się moja córka Krystyna, tu mam również rodzinę, nową rodzinę.

Czy dzieciństwo i rodzinne tradycje wpłynęły na twoje dorosłe życie?

– Tak. Mama nauczyła mnie szacunku do ludzi, pokory, dobroci, miłości ponad wszystko, skromności, mawiała: cnota to skarb dziewczęcia. Ojciec – bardzo rygorystyczny, ale może to i dobrze, bo przecież wyrosłyśmy na pięknych ludzi. Szanujemy tradycje rodzinne, każde święta jesteśmy razem, troszkę w Łodzi i w Lublinie, razem w zgodzie, miłości i pokoju. Po mamie mam łagodzenie obyczajów, nauczyłam się cierpliwości i wyrozumiałości, bo wiem, że batem niczego nie wskóram. Przykładem, bo przecież dzieci papugują, to łatwe wychowanie, prawda?

Kiedy poczułaś, że scena to twoja droga zawodowa, czym dla Ciebie jest aktorstwo?

– Nigdy nie czułam! Ja na scenie, ja? Śpiewałam od zawsze, kiedy sięgnąć pamięcią ale na scenie? O tak, u ciotki na imieninach, gdy byłam mała i wszędzie, gdzie się dało, nawet siedząc nad rowem i machając nogami, śpiewałam „Goniąc kormorany”. W szkole podstawowej uświetniałam wszystkie akademie. A w średniej szkole, w technikum włókienniczym, jak na Łódziankę przystało, uczyłam się w klasie o profilu: chemiczna obróbka włókna i jestem technikiem technologiemi. Och, to była szkoła – same technologie kolorystyki, mechanika i laboratorium – tam czułam się jak ryba w wodzie! Ach i jaki

cudny wykładowca! Każdą lekcję zaczynał: Krysia śpiewaj! Jak tu nie kochać takiego nauczyciela? Z uśmiechem chodziłam na te lekcje, bardzo chętnie. Tak poczułam scenę i tak się zaczęła moja droga, która przywiodła mnie do aktorstwa, do teatru. Oczywiście studio wałam, ale to już inna historia.

Od dawna związana jesteś z Lubelskim Teatrem Muzycznym...

– 1 Września 1980 rozpoczęłam pracę. Nie wypada mi mówić: „praca w teatrze”? – Jaka to praca? – mówią niektórzy. – Pójdzie, potańczy, pospiewa, ubiera się i jeszcze biją brawa. 34 lata szybko minęły. Zawsze tu byłam i jestem do dziś!

Mam wrażenie, że śpiew jest twoim nałogiem. Jeśli nie słyhać tego, bo nie jesteś na scenie, to widać, bo twoja dusza śpiewa, chyba na okrągło i to śpiewa radośnie.

– Tak to dobre określenie, jest nałogiem i niech tak już zostanie! Tak jak w dzieciństwie śpiewam wszędzie, gdzie mnie chcą słuchać: w Teatrze Muzycznym, na ślubach, na spacerze na łące... Zawsze! Śpiew

to radość duszy. Bóg mi dał talent, to przecież nie będę go zasypywać. Nie wykorzystać tego to grzech! Więc śpiewam, przecież z tego żyję.

Masz na koncie wiele wspaniałych ról. Czy wśród nich jest szczególnie ulubiona?

– Pamiętam wszystkie od maleńkiej róliki, epizodu po główną rolę. Andrzej Chmielarczyk, nasz dyrektor, dla mnie – tak pisali recenzenci – wystawił „Hello Dolly”. Zagrałam główną rolę. To było zabawne, krótkie przedstawienie. Ach wspomnienia... Jestem optymistką i cały czas wierzę, że zagram jeszcze i jeszcze.

A czy jest rola, o której marzysz?

– Jest taka rola i myślę, że już do niej dojrzałam... „Grek Zorba” – Bululina. Ach, już nic więcej nie powiem, tylko jedno słowo – marzę!

Jesteś optymistką, uśmiech prawie nie znika z twojej twarzy. Czy to jest twoja recepta na udane życie?

– Tak, radość od świtu po zmrok. Uśmiech i dobre słowo dla każdego bez wyjątku, nawet do wroga. Wyciągnij pierwszy rękę i powiedz: dzień dobry, proszę, przepraszam, dziękuję. Magia! Wszystko załatwisz, otwierają się drzwi, nawet wielkie ciężkie wrota

Propagujesz zdrowy tryb życia, w twoim menu nie ma mięsa, ryb, mleka... „Nie jem nic, co kiedyś miało oczy”?

– Tak, nie jem nic, co miało oczy, nic przetworzonego, wszystko naturalne. Ale nic nie mówię, bo to trudna zmiana... Opowiem, gdy ktoś zapyta.

Właśnie pytam...

– Ok, jem tylko surowe warzywa, owoce, pije dużo wody. Nic gotowanego, przetworzonego... I czuję się świetnie!

Kogo widzisz, gdy patrzysz na swoje odbicie w lustrze?

– Siebie! Tak, już wiem o co zapytasz, czy lubię siebie? Odpowiem: Nie! Ja siebie kocham! No jak siebie nie kochać? Czy można zrobić sobie krzywdę? Nie! Akceptuję tę osobę w lustrze, patrzę na siebie codziennie i mówię co rano uśmiechając się: kocham cię! Wychodzę z domu i spotykam radosnych ludzi i świat jest piękny, wszystko jest dookoła piękne, nawet deszcz i chmury na niebie. Uśmiech i radość życia rozwiewają chmury i świeci słońce!

Jesteś kandydatką do tytułu Miss po 50ce? Co to za konkurs i czym dla Ciebie jest udział w tym właśnie konkursie?

– By nie uronić ani „kropelki” pozwól, że zacytuję: „Projekt Katarzyny Czajki, Konkurs na Miss po 50ce ma aktywizować kobiety po 50 roku życia do działania, integrować i przekonać społeczeństwo, że w tym wieku kobiety są nowoczesne, dynamiczne

i potrzebne w społeczeństwie, że nadal mogą funkcjonować, pracować i spełniać swoje marzenia i pasje. Ma pokazać, że są tolerancyjne, etyczne, przedsiębiorcze, nadal fotogeniczne i życliwe. Takich kobiet szukamy!”

Jestem na emeryturze 10 lat, właśnie po 50. stałam się niepotrzebna. Może za dużo powiedziane, choć czasami się tak czułam – jeszcze w pełni sił, a już drzwi się zamykają. Może tego nie było widać, bo przecież kto jak kto – ja sobie poradzę, ale choć bardzo się starałam, gdzieś w podświadomości entuzjazm opadał. Na szczęście iskierka nadziei zawsze była i czekałam na coś wyjątkowego. Czasami tak jest, że pragniesz czegoś, pomyślisz i jest. Dowiedziałam się o konkursie, bo moja imienniczka przysłała mi zaproszenie na portalu społecznościowym. Przeczytałam

i pomyślałam: przecież to ja, choć już dawno skończyłam 50 lat. Posłałam zdjęcia, byłam chyba druga. Codziennie zaglądałam na stronę i widziałam, że zgłaszają się kobiety. I tak od ósmego marca jest blisko 180 kandydatek. To niebywałe, że ten projekt tak podziałał na nas, na mnie – dodał mi skrzydeł, zaczęłam więcej pracować, dostałam nową rolę i świat stał się jaśniejszy! Projekt utwierdził mnie w tym, że dobroć i życzliwość ponad wszystko! Wiara w ludzi, akceptacja, bo każdy człowiek jest inny i każdy zasługuje na drugą szansę. Uśmiech i wyciągnięta pomocna dłoń na zgodę, nawet do wroga, do każdego. Żyję i chcę właśnie tak żyć: w zgodzie z ludźmi i naturą. Pragnę, by każda kobieta, każdy mężczyzna, bo przecież to projekt społeczny, byli szczęśliwi, by nikt nie powiedział: jesteś niepotrzebny! Pragnę pokazać, że każdy człowiek ma swoją wartość i niechaj dowie się o tym cały świat! Ten projekt to szansa, by być! I znowu muszę zacytować organizatorów Miss po 50ce.

Misja Konkursu: „Wszystkie Kandydatki na Miss po 50ce starają się o tytuły, ale nie o tytuły im chodzi dla samego faktu zdobycia tytułu, przecież to chodzi o to, aby łatwiej nam było otwierać drzwi, takie, które jeszcze przed nami są zamknięte”.

Kibicuje Ci córka, kibicują przyjaciele, fani. Co będzie, jak zostaniesz Miss po 50ce nr 1?

– Moja kochana Krysia pomaga, kibicuje mi od samego początku. Razem obserwowaliśmy jak zmieniają się te kobiety, jak z dnia na dzień przybywa kandydatek, a potem na portalu FB jak wzrastają, opisują czego pragną, jakie mają pasje, marzenia. A co będzie, gdy zostanę miss? Och, ze śpiewem na ustach sięgnę gwiazd! Cały świat nagle dziś nabrał barw, cały mój świat zmienił się.

Rozmawiała Ewa Sobkowicz

Za Krystynę Szydłowską kciuki trzyma również redakcja Panoramy Lubelskiej.

Święto 24 Pułku Ułanów

5 i 6 lipca 2014 roku odbyły się w Kraśniku uroczystości związane z obchodami Święta 24 Pułku Ułanów.

W lipcowym święcie wzięły udział rodziny ułanów, żołnierze 10. Brygady Kawalerii Pancernej ze Świętoszowa, kontynuującej tradycję pułkową, Kawaleria Kowalów z Borowa oraz zaproszeni goście. Świętu pułkowemu towarzyszyły VI Regionalne Zawody w Skokach przez Przeszkody na stadionie klubu „Tęcza”.

Land Art

Za nami czwarta edycja Lubelskiego Festiwalu Land Art. W tym roku na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego powstało 13 prac, których hasłem i inspiracją było drzewo. Efekt działań artystów było można zobaczyć już 12 lipca podczas spaceru wernisażowego.

Od 2 do 12 lipca wyłonieni w konkursie i zaproszeni przez Fundację Latająca Ryba artyści tworzyli swoje prace w okolicach Zwierzyńca. Lokalizacja tegorocznego festiwalu połączona była z 40- leciem Roztoczańskiego Parku Narodowego i stąd też wzięło się hasło i inspiracja do realizacji projektów – drzewo. Symbol i punkt odniesienia do poszukiwania korzeni, stanu dzikości, źródło wspólnoty, powrót do natury, a także poszukiwań w obrębie samej sztuki.

To, w jaki sposób artyści je zinterpretowali można było podziwiać 12 lipca na spacerze wernisażowym.

Inne Brzmienia

W tegorocznej edycji Festiwalu Inne Brzmienia wystąpiło aż 26 zespołów z całego świata, wśród nich: Goldfrapp, Asian Dub Foundation, The Tiger Lillies i Yat-Kha. Na festiwal przybyło ponad 100 artystów z Europy Wschodniej. Różnego rodzaju wydarzenia wpisane w repertuar festiwalu potrwały do 14 lipca.

Inne Brzmienia realizowane są jako jedno z przedsięwzięć lubelskiej odsłony projektu Wschód Kultury. Tegoroczna edycja „Wschodu Kultury” rozpoczęła się w ostatni weekend czerwca w Rzeszowie festiwalem Europejski Stadion Kultury, w lipcu odbyły się wydarzenia w Lublinie, a cały cykl zakończy się w Białymstoku festiwalem Inny Wymiar. Festiwal to nie tylko muzyka. Na program złożyło się dziesięć modułów tematycznych. Jednym z nich był cykl spotkań i debat „Wschodni Express”. W tym roku nacisk został położony przede wszystkim na rozmowy o Ukrainie. Nie zabrakło także dyskusji o muzyce – w tym o jej sytuacji w krajach reżimowych – z udziałem Konstantego Usenki i Rafała Księżyka. Odbyły się również spotkania z artystami biorącymi udział w Festiwalu, podczas których można było porozmawiać na temat ich doświadczeń i inspiracji.

Inne Brzmienia Art'n'Music Festiwal to także świetna okazja, żeby zapoznać się z filmowym spojrzeniem twórców Partnerstwa Wschodniego. Pierwszy punkt na filmowej mapie

trzech dni, grupa młodych ludzi organizujących festiwal chce by zarówno w przenośni jak i dosłownie w Zamościu wszystko grało. Metaforyczne ujęcie wydarzenia zakłada różnorodność prezentowanej sztuki w wielu miejscach Zamościa,

mającej znaleźć swoich odbiorców w każdej grupie wiekowej. Koncerty, warsztaty, spektakle, projekcje filmowe.

W tym roku na koncertowej scenie ulokowanej w Hali OSiR w Zamościu podczas trzech dni wystąpili m.in. TSA, Waglewski Fisz Emade, Rob Tognoni, Jelonek, czy Peter J. Birch. Wśród warsztatów można było wybrać spośród zajęć z jogi, języka migowego, kuglarstwa, czy warsztatów z technik malarstwa. Atrakcją były także projekcje filmowe oraz spektakle i tu odpowiednio mogliśmy zobaczyć „Polowanie”

stanowiła Gruzja, której poświęcony został sześciodniowy cykl prezentacji plenerowych.

Wszystko Gra

W dniach 11-13 lipca w Zamościu po raz czwarty odbył się festiwal „Wszystko Gra”. Nazwa wydarzenia nie jest przypadkowa. Podczas tych

w reżyserii Thomasa Vinterberga oraz „Nietykalni” Oliviera Nakache i Erica Toledano, a także spektakle w wykonaniu Teatru Bynajmniej oraz Teatru Ogniowego Utopia. Oprócz hali OSiR wydarzenia odbywały się m.in. na Rynku Wielkim oraz bocznych rynkach: Solnym i Wodnym, na podwórzach zabytkowych kamienic mieszczących się przy Starówce, amfiteatrze, bu-

Lubelskie na wakacje...

...czyli subiektywny przewodnik Panoramy

Pakowanie ciężkich walizek, bukowanie biletów, wybieranie miejsca i środków podróży. Tak wygląda przygotowanie do odpoczynku wakacyjnego dla większości z nas. Zaplanowanie dalszej podróży jest dosyć wymagające. Jeżeli nie ma się na to ochoty, wystarczy odkryć na nowo własny region.

A jest w czym wybierać, województwo lubelskie spełni oczekiwania zarówno tych, którzy pragną odpoczynku na łonie natury, amatorów szaleństw nad wodą, jak i tych, którzy chcą poznać jego kulturowe zaplecze. Co warto naszym zdaniem zobaczyć? Przedstawiamy Państwu miejsca, do których warto zajrzeć w czasie wakacyjnych wędrówek po regionie.

Zabytkowe kopalnie kredy piszącej w Chełmie

Chełmskie Podziemia Kredowe to unikalny na skalę światową labirynt podziemnych korytarzy wyłobionych w kredzie, który na pięciu poziomach ciągnie się kilkadziesiąt kilometrów pod chełmską starówką. Podziemia powstawały na przestrzeni kilkuset lat. Wydobywana pod mieszczańskimi kamienicami kreda służyła w dawnych czasach jako budulec. Stopniowe żłobienie podziemnych korytarzy przez pokolenia chełmskich mieszczan odbywało się bez jakichkolwiek projektów czy

uzgodnień. W ten sposób powstał labirynt kredowych lochów, który dzisiaj stanowi atrakcję turystyczną o niezwykłych walorach. W 1994 roku kopalnia została wpisana do rejestru jako zabytek trzeciej klasy, unikato- wa pozostałość górnictwa staropolskiego i kredowego w Europie.

Zagroda Guciów

Zagroda położona jest w przełomowej dolinie Wieprza na Różtoczu

Środkowym. Dookoła rozciąga się odwieczna puszcza, dzisiaj lasy Różtoczańskiego Parku Narodowego. Znajduje się tutaj najlepiej zachowany w Polsce zespół wczesnośredniowiecznego osadnictwa (grodzisko, osady otwarte, cmentarzyska kurhanowe). Miejscowość była inspiracją dla tytułowych „Wyrebów” z powieści Stefana Dardy.

Rezerwat Imielty Ług w gminie Modliborzyce

Rezerwat przyrody znajduje się na terenie Parku Krajobrazowego Lasy Janowskie w gminach Modliborzyce i Janów Lubelski w powiecie janowskim. Centralną część rezerwatu zajmuje zarastający staw, będący dawnym naturalnym źródłem zbiornikiem wodnym. Otaczają go wydmy wzgórza porośnięte lasem. Teren skupia wiele gatunków flory i fauny. Znajduje się tutaj ważna ostoja ptactwa wodnego; obserwowano tu blisko 100 gatunków ptaków, m.in. żurawia, bociana czarnego, bielika, rybołowa.

Jezioro Białe

Jezioro Białe to najpopularniejszy akwen Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego. Każdego roku przyciąga turystów z całej Polski. Podczas letniego sezonu, cicha i spokojna zazwyczaj Okuninka zamienia się w gwarny

kurort, którym za dnia spacerują rodziny z dziećmi, a nocami imprezowicze odwiedzają liczne w miejscowości bary i dyskoteki. Oprócz tych rozrywek, do atrakcji w Okunince bez wątpienia należy duża piaszczysta plaża, wzdłuż której ciągnie się promenada, oraz podświetlone po zmroku moło, wcinające się kilkadziesiąt metrów w wody jeziora.

Zwierzyniec

Zwierzyniec jest ośrodkiem turystyczno-wypoczynkowym na Roztoczu i uchodzi za „stolicę” Roztocza Środkowego. Mieści się tutaj siedziba Roztoczańskiego Parku Narodowego, w zabytkowym pałacu („Pałac Plenipotentą”). Naprzeciwko niego znajduje się nowy Ośrodek Edukacyjno-Muzealny parku. Najbardziej reprezentacyjną budowlą miasteczka jest kościół na wysepce pod wezwaniem św. Jana Nepomucena z barokową fasadą, z połowy XVIII wieku (1741-1747). Na terenie Roztoczańskiego Parku Narodowego znajduje się kompleks czterech stawów

– Echo. Zwierzyniec od 15 lat przyciąga również organizowaną corocznie Letnią Akademią Filmową.

Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie

Józef Ignacy Kraszewski urodził się w Warszawie, ale to w Romanowie spędził wiele lat swojego dzieciństwa. Prócz stałej ekspozycji „Życie i twórczość J.I. Kraszewskiego” w Romanowie można zwiedzać

liczne wystawy czasowe, poszerzające wiedzę o dorobku pisarza i o epoce, w której żył. Podziw budzi również ziemiańska siedziba, zachował się tu cały zespół dworsko-parkowy. Park nigdy nie stracił swego siedemnastowiecznego kształtu. Grabowe aleje i niebotyczne świerki pamiętają małego Józia Kraszewskiego. Zachowały się wieżyczki bramy wjazdowej i dworska kapliczka pod wezwaniem Św. Anny.

Szlak kajakowy Bug-Krzna

Bardzo ciekawy, atrakcyjny pod względem przyrodniczym i kulturowym szlak kajakowy Bug-Krzna, to propozycja na wycieczkę zarówno jedno-, jak i wielodniową. Szlak zaczyna się w miejscowości Sławatycze i biegnie przez powiat bialski.

Stadnina koni w Janowie Podlaskim

Stadnina w Janowie Podlaskim – istniejąca od 1817 roku,

Zoo i Owadolandia w Wojciechowie

W wojciechowskim ZOO zobaczymy m.in.: lwy, wielbłądy dwugarbne, pumy, jelenie, osły, kangury, antylopy, lamy, alpaki, małpy, kozy, owce, liczne gatunki ptaków wodnych i lądowych, w tym żurawie koroniaste, ibisy, bażanty, kaczki, gęsi, pawie, czarne łabędzie, a także lisy polarne, szopy pracze, bydło szkockie, kucyki, wiewiórki, króliki, jeżozwierze. Całość znajduje się na powierzchni około 4 ha. Oprócz wielu gatunków zwierząt czekają na gości liczne atrakcje, takie jak plac zabaw oraz punkt gastronomiczny i zaplecze edukacyjne. W Wojciechowie powstaje również Owadolandia, park edukacyjno-rekreacyjny, w którym będzie można zobaczyć ogromne repliki owadów, wielkości dorosłego człowieka. Wiernie odtworzone modele owadów zaprojektowano z dbałością o szczegóły anatomiczne.

najstarsza państwowa stadnina koni w Polsce – jest również jedną z najpiękniejszych. Wbrew nazwie nie znajduje się ona w samym Janowie, ale w odległej od niego o 2 km miejscowości Wygoda. Malowniczo położona wśród bujnych nadbużańskich łąk, jest prawdziwym „końskim rajem”. Stadnina w Janowie Podlaskim słynie głównie z hodowli koni czystej krwi arabskiej. Mniej znane w świecie, ale równie znakomite są hodowane tu konie angloarabskie. Co roku w sierpniu w stadninie odbywa się słynna aukcja Pride of Poland. Aukcja oraz poprzedzający ją Polski Narodowy Pokaz Koni Arabskich Czystej Krwi to główne wydarzenia Dni Konia Arabskiego, które w roku 2014 odbędą się w terminie 15-18 sierpnia.

Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie

Muzeum Wsi Lubelskiej gromadzi zabytki architektury drewnianej, murowanej i zbiory etnograficzne z rejonu województwa lubelskiego. Muzeum obok ekspozycji stałych organizuje wystawy czasowe, imprezy nawiązujące do roku gospodarsko-obraźkowego na wsi, imprezy patriotyczne, pokazy zanikających rzemiosł, zajęcia edukacyjne i inne

imprezy kulturalne. Wkrótce zostanie udostępniony projekt pod nazwą „Miasteczko prowincjonalne Europy Środkowej w Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie – etap I”.

Wielu niezapomnianych wrażeń życzy...

Aleksandra Biszczad

... a po pracy

www.panoramalubelska.pl